

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

УРЕДНИК

Весна Денчић

НАЈКРАЋЕ ПРИЧЕ 2002

(Приредио Ђорђе Оташевић)

A

ALMA

Београд, 2003

НАЈКРАЋЕ ПРИЧЕ 2002
Приредио Ђорђе Оташевић

| | |
|------------------------------|-------------------------------------|
| <i>Уредник</i> | Весна Денчић |
| <i>Технички уредник</i> | Сергеј Скорупан |
| <i>Ликовно решење корица</i> | Сергеј Скорупан |
| <i>Коректура</i> | Љиљана Оташевић Бошко Маринковић |
| <i>Издавач</i> | „Алма”, Београд |
| <i>За издавача</i> | Др Ђорђе Оташевић |
| <i>Штампа</i> | „Алма”, Београд |
| ISBN | 86-84023-09-9 |

Београд, фебруар 2003.

almabg@sezampro.yu
www.alma.co.yu

ПРЕДГОВОР

У књизи се налазе 204 најбоља остварења пристигла на конкурс за кратку причу до двадесет редова (1200 знакова). Учесници су могли да пошаљу до три необјављене приче. Није било никаквих жанровских или тематских ограничења. Приређивач се трудио да његов књижевни укус и блиске му поетике не буду пресудни при одабиру прича, па је то један од узрока тематске, жанровске и поетичке разноврсности ове књиге.

Највећи број писаца је из Југославије, много мање из Хрватске и Босне и Херцеговине. По један аутор живи у Шведској, Канади и Кини.

ТРИ КРАТКЕ ПРИЧЕ

I

Ако пресјечем своје руке или ноге, нећу наћи године. Нећу избројати године по круговима исцртаним у месу јер их нема. Старост се не налази изнутра, она је вани пропадајући унутра; и баш као кад гњурамо боцу у море: док вода улази унутра, а ваздух излази ван, тако ће и старост ући унутра потискујући живот ван из тијела које ће остати да лежи као безвриједна, напуштена пужева кућица.

II

Сједио сам на клупи и често гледао на сат. Неко кога сам чекао каснио је. Ја сам и даље чекао. И тада ми приђе неки човјек (сјећам се имао је сломљене оквире од наочала повезане жицом и био је веома стар) и као да ми погледа у душу рече:

„Знаш, човјек стари јер чека... да не чека, не би никада ни умро”.

Како то рече, тако се окрену и оде, а ја потресен тим ријечима одмах устах и пођох својим путем.

III

„Одраз у огледалу не може бити моје лице” -рекох. Музика утихну.

„Шта си рекао?” – упита ме она. Наслоних се о умиваоник укрстивши руке.

„Рекао сам да одраз у огледалу не може бити одраз мог лица” – рекох и загризох доњу усницу.

„Вјероватно си се огледао у погрешном огледалу” – одговори она и појача тон на радију.

УТОРАК

Вратио сам се кући уморан као да сам копао, а само сам укуцавао неке податке у компјутер. Код људи све је релативно. Исто је тако и са даном исплате. Био сам шворц, а плата је наводно требала стићи сваки дан, с том разликом што је мени требала данас. Био је уторак, а уторак је најбољи дан за клађење. Али јебига, није све мед и млијеко. Отворио сам фрижидер и изненадио свој стомак.

Мало сам се провртио по кревету и убрзо дошао до рационалне одлуке да уђем у ауто, одем до Вогошће и дам задње паре некој курви. Њој су вјероватно биле потребније него мени јер било је очито да још нисам спао на те гране да дајем своју гузицу. Нисам знао пуно о психоанализи али вјерујем да сам то добро закључио.

Запалио сам цигару и погледао је. Засигурно није користила Липфинити. Након што ме одрадила усне су јој биле блијеђе од лица неке викторијанске даме.

- Имаш мало сперме на образу.

- Ох!

Није се потрудила да је скине. Ваљда је и она чула како је сперма добра за тен. Али кад сам је мало боље погледао, знао сам да не треба вјеровати свему што се чује. Ставио сам јој паре у испружени длан. У цепу сам имао још пола марке.

– А да ме частиш пивом, а? – упитао сам.

Само ме погледала и изашла из аута. Гледао сам је како улази у слиједећи ауто. Набрзину сам срачунао колико отприлике заради за ноћ и пао у искушење да промијеним посао. Ипак, све што сам урадио са својом гузицом је да сам је почешао и одвукао кући. Гузица ми је захвално узвратила гугутањем.

УСАМЉЕНОСТ И МАКАРОНИ

Помислио како је тужно јести макароне за доручак.

Рекла : „Мрско ти је значи да се и умиваш поред што не волиш да се тушираш.”

Рекао: „Па наравно, нисам Јевреј да се морам тушират' . Имам слободу избора.”

Рекла : „Откуд ти идеја да се Јевреји морају тушират' .”

Рекао: „Из II свјетског рата.”

Устао и загледао у говна.

Помислио на њу како притиска дугме у лифту и пући црвена уста.

Рекао – „Збогом.” – и повукао воду.

Изашао, закључао врата десном руком и позвао лифт.

Неки човјек добацио оцу дјетета које је трчкарало около: „Најљепше је кад човјек добије ноге!”

Добио три партије фудбала на Плејстејшну, изгубио четири.

Ставио четири врећице шећера у кафу .

Јео макароне за ручак.

Хтио да одспавам, али је телефон стално звонио.

Рекао: „Пусти ме да спавам, кретену!”

Спавао, пробудио се у осам, спремио на брзину и изашао.

Ушао у кафић и пио.

Рекао : „Дај ми још једну.”

Пружио новац десном руком, он је узео лијевом.

Рекла : „Сад сам била на отворењу Сарајевске зиме. Гдје си ходао?”

Рекао: “Био на отворењу Сарајевске пиве.”

Откључао врата, легао, заспао.

Сањао бољи живот.

Не знам јесам ли хркао, није било никог поред мене.

Данијела Ајдуковић

ТРЕН

Море шуми и таласи избацују шкољке на обалу, а младић и девојка их скупљају погледима.

ОСЛОБАЂАЊЕ

Дрво живота расло је у једној саксији и девојчица га пресади у парк, где су птице и деца играли коло среће.

ДНЕВНИК

Зовем се Милица. Идем у трећи разред Основне школе „Десанка Максимовић“. Имам све петице и волим моју учитељицу. Волим и маму и тату. И баку и деку. А са Аном и Милошем сам се јуче посвађала. То су моји другари још из вртића. Они кажу да мене мама и тата не воле чим сам код баке и деке месец дана. А то уопште није тачно. Јер се они баш труде око мене. Мама ради са мном домаћи и долази овде сваки дан, а у суботу ме водила и у Mc Donalds. Могла сам да једем шта год сам хтела. Тада сам сазнала да сам већ велика и да ће мама све урадити да се све среди, само треба да будем стрпљива. А мени није јасно зашто је плакала када сам ја рекла да ћу да будем као тата када порастем. И да ћу исто тако да се играм доктора. Мој тата све може. Он и сам себе лечи. Пре него што су донели моје ствари код баке и деке, ја сам видела тату како сам себи даје инјекцију. И то право у вену. А када сам ја сакрила шприц и после хтела да излечим маму, она је почела да плаче. После сам чула да је рекла тати да је ђубре наркоманско.

Ја не знам зашто мама стално виче. Или плаче. Али ако сам велика као што мама каже, онда би то већ требало да знам, је л' да?

ТРКАЧ

Сваки вретенасти мишић се извија да би послужио својој сврси. Он трчи и осећа како му небеске силе помажу – ветар га носи све брже и брже. Све жиле су напегнуте, али он мазохистички даје све од себе због једног циља:

“Први... први... први...”,

И у моменту када сопственим телом пресече врпцу на циљу, дозвољава себи да му се једна суза скотрља из ока.

Тргао се из сна и на лактовима усправио у свом кревету. Требао му је моменат да схвати где је. Снажан грч му измени лице. Он збаци чаршав са себе и погледа у своју ногу.

Врисак нико није чуо. Само је ушла сестра носећи нову туру пилула.

Док су му се очи поново заклапале, шапутао јој је сасвим тихо: „Само када би могли да ми избришете снове, све би било у реду...”

Биљана Бабић

АКО ДВИЈЕ КАПИ...

Ако двије капи крену низ стакло истовремено, знају ли куда су кренуле и гдје ће стићи. Не знају шта их чека.

Хоће ли бити срећне што су кренуле? Хоће ли даље ићи? Или ће стати и узвикнути: *Откуд ми?*

Хоће ли?

СУСРЕТ

На четвртој години студија први пут сам почела вјеровати да то што се у мени рађа могу именовати љубављу. Није ми сметало што је био прекрасно ружан, ни то што је био преко двадесет година старији од мене. Корјен је, можда, сезао дубоко у таму. Родитељи су се развели док сам била сасвим мала. Цијело моје дјетињство и рану младост осјећала сам се осиромашеном, непотпуном. Јесам ли у њему нашла надомјестак оне сигурности коју дјетету може пружити једино отац? Јесам ли се, након сусрета с њим, први пут у животу почела осјећати цијелом? Знала сам да је разведен. Боље него да је удовац, мислила сам. Са живим ривалом је лакше изаћи на крај него са успоменом. Прошло је прољеће и љето. Јесен шарено, бизарно обучена, поносно је умарширала у град. Једно вече смо шетали алејом кестенова на чијим су се крошњама листови још зелено кочили. У сусрет нам је долазио мој тата. На рамену му је почивала плавокоса дјевојчина главица. Погледали смо се и застали. Је ли и она у мом тати нашла надомјестак за оца кога нема? – мислила сам.

-Мој тата – представила сам га, па додала: – А ово је Мирза.

- Моја Амина – казао је тата неосјетно повукавши руку с дјевојчиних рамена.

- Ћао, тајо – казала је дјевојка објесивши се око врата моме Мирзи.

Тата и ја смо се шутке погледали па загрлили. Нисам знала да ли ми се више плаче или смије. Док смо Амина и ја ишле напријед и чаврљале, чула сам да Мирза каже тати:

– Оне су сјајне цуре а ми смо, умјесто сјајни очеви, само два стара магарца.

Чивилук се учи стрпљивости.

1
2
3
4
5
6
7

Магла га засипа млечним светлом исцеђеним из мермерних стубова храма
изграђеног у подножју брега рашчеречених казаљки бесних сатова и
посвећеног богу избрисаног лица.

1
2
3
4
5
6

Влага виси на кукама, плази низ ребра сувог дрвета исеченог из дебла
обореног на падинама безимене горе коју прелећу клинаста јата птица на
путу за север.

1
2
3
4
5

Капљице клизе по кори лака.

1
2
3
4

Води их сила незаинтересована за краткотрајне путање трошних честица
енергије.

1
2
3

Фундаментални посматрач у својој кугли неутралног (не)постојања јасно
очитава кривуље позадинског зрачења, таласе магнетизма, варљиву
материју и времепростор изобличен том игаријом.

1
2

Ништа од свега не занима га јер је задато првобитним грчем и предвидиво
у свом ширењу.

1

Неће се ни осврнути кад чивилук поскочи и одлети у топлије крајеве.

0

(.....)

ЧВЕНК

Сипио је густ снијег.
Дошао сам на чвенк. Испод сата. Пролазиле су минуте...
Нема је.
Осјећао сам како ми се ноге леде.
Двадесет минута... Пола сата...
Још је нема.
Сат... Сат и пол...
Још увијек је нема.
Два сата...
Стварно је нема.
Два сата и...
... и ево је!
Хладно сам се насмијешо, ледено је пољубио и смрзнуто загрлио.
Схватио сам да нема смисла доћи на чвенк два сата прије заказаног времена.

МОЖДА ...

Можда...
Хеби га, можда ја и нисам типичан 12-годишњак.
Можда се 12-годишњаци брију на први пољубац, док се ја ложим на прву шеву.
Ко у порнићу.
Можда је за моје зрелије жеље крив рат који се, с филма, преселио на ова подручја. Можда што сам се, стар двије године, ужасавао звука сирена, паничнога трчања у замрачен, влажан подрум, хистериша који се читавала с фаца мојих старкеља.
Било како било, *sorry*, ложим се на шеву.
А можда и моја љубав према штемању, такођер, извире одатле, а не из филмова, пуцачина на компићу, као што ми покушавају сервирати.
Можда...

ПРСТИ...

У чизмама излизаним на прстима, у пратњи уличног кера – Циганка са Циганчетом. Тренерка, стари, тешки војнички мундир, глава прекривена вуненом марамом, толико прљавом да јој се шаре, црвени и жути цветови, од лоја нису више примећивале. Трогодишње дете за њом, са више одеће на себи но што је и само било тешко, имало је израз лица избраздан животом каквог шездесетогодишњака. Тупост и подмуклост, помешане и изливене, избијале су из неумивених очица. Стара је нешто штапом прегртала по контејнеру. Ветар повуче смрад. Извукавши неколико прња, наби их у торбу, већ крцату каквим другим смећем. Пред контејнером Цркве светог Ђорђа старичина рука начини знак крста, исто и детињи прсти... па ускоро, као и сав остали послован свет, кренуше даље.

ПЕСАК ЈЕ ЉУБИЧАСТ

Сазнање да си усидрен у неко сазвежђе буди сањиве траве. Дотичем рукама заборављене дубине тела и изнова бацам камен у воду. Све тиши и тиши постајем док црне воде бездушне успављују насипе пустара. Говорим сасвим гласно. Она је нестала. Под пружем шапуће молитве замрзнутим сликама. Сећања навиру, разгрћу магле. Лепе, гипке и наге девојке буде сенке далеких звезда, у лепету крила успављују уморне водопаде уздржавања.

Почиње сан. Невидљиво цвеће препознајем по мирису, одлажем га. Сешћемо крај воде. Месо и крв и барске змије. Израњам ка светлости. Песак је љубичаст.

Пливају сенке без пераја; гримаса тренутака: СПОКОЈ!

КРАТКА ПРИЧА

Вратила ми је књигу. Из књиге је испао љубичаст лист. На листу је била написана прича. Прочитао сам је. Потом сам почео да се понашам као главни јунак. Одлазио сам сваког дана на обалу. Ослушкивао таласе. Упознао сам лично све поменуте особе из приче. Тачно на местима како је прича налагала. Постао сам роб њене приче. Наставио сам да живим по причи.

Нажалост, ово је кратка прича.

(...)

ПРСТ

М. је каснио на посао. Сат у ауту журио је 5-6 минута, па је гледао на ручни, који је журио само двије. Каснио је и по њему. Имао је посао с великом могућности напредовања, али је стално каснио. Недавно се нашао са шефом у лифту и било му је изнимно неугодно кад је шеф погледао на сат, упутивши му, чинило му се, знаковит поглед. М. је био врло нервозан. Имао је лошу навику. Лијевом руком окретао је волан, а десном копао нос. Ауто испред њега нагло је стао и М. није успио заочити на вријеме. Није то била тешка несрећа. Док су онесвијештеног М.-а вадиле из разбијеног аута, с чуђењем су примијетили да му је кажипрст дубоко у носници.

Прст је оштетио очни живац и синусе. Око је спашено умјешношћу дежурног лијечника. Услијед тога, вид је оштећен само двадесет посто. Млад и пробитачан естетски хирург вратио је раздерану носницу у пријашње стање. Чини се да је М.-ов нос чак и љепши него прије. Једина је видљива посљедица тик који му се појави на десној страни лица кад год се нађе у стресној ситуацији. Такођер се догоди да ту и тамо кихне без видљивог разлога. М. сада устаје пола сата раније. Не би ли се напакон ријешио ружне навике, одлучио је потражити стручну помоћ.

ЗАЖМУРИ И СКУПИ ДЛАНОВЕ

Он држи скупљене дланове и у њима оставља простора за нешто... нешто за мене.

Поклања му ваздух кроз размаке прстију, храни нешто... нешто за мене.

Говори ми да наместим, шаке и да их одшкринем.

Он скрива то што жели да ми поклони. Од људи, од себе.

Хватам своје дечије-развучене усне, зубима, не могу, а да се не надам.

Конечно, нешто ми додирује дланове, готово их гребе, невиђеним канцама, скоро их раздира и једе, глође...

Грчим лице од непријатности, од бола...отварам дланове нагло, незахвално и у подножју јагодица прстију, на меканим брежуљцима длана, именима звезда крштеним, лежи... мојом крвљу умазано...разочарење које ми скупљеним длановима поклањаш...

Нешто за мене...

UNINVITED

Себи самој дража сам као она што не долази, него она што није позвана...

ЗАШТО МЕ УВЕК ПРОВАЛЕ КАД КАСНИМ?

Убола сам кључ у браву. Звекцало је, а није требало.

Побегла су ми врата и гласно залупила. Надам сам се да неће.

Нисам палила светло, а надала сам се да ћу видети.

Звонио је телефон, а требало је да буде на вибрацији.

Требало је да буде неко близак, а био је погрешан број.

Изула сам ципеле и ходала на прстима. Није требало да станем на то... и... вриснем... али јесам.

Надала сам се да спавају, али нису; требало је да буде 24h, а било је 4h...

КАФА ЗА ДВОЈЕ

Буђење никада не бијаше угодна ствар, а поготово јутрос након маратонског пијанчења са другом К., поводом његовог повратка из Њемачке. Стаљин протрља крмељаве очи, смијући се изнова причи коју је синоћ чуо од К.-а о томе како је овај правећи се да је извјесни Ханс Рец, знаменити позоришни редитељ из Цириха, шармирао двије глумице, Лену Зиегер (...*црна, висока, гуза ко' јабука, а сисе ко' кокоси!*) и Еву Браун (...*плавушица, испрва фол стидљива, ал' друже Коба, да си је видио касније!*), и убједивши их да су им обезбијеђене улоге у његовој слједећој представи (наводној антикомунистичкој тиради – *каква иронија!*) успио да заврши са објема у кревету, правећи такав џумбус и такав лом, да је хотелска управа звала полицију, мислећи да је сво то женско вриштање било резултат каквог насиља.

Стаљин навуке кућни мантил, поче листати *Правду*, те нареди Ани да спреми кафу за двоје и пронађе К.-а да ту кафу подијеле и наставе синоћњу причу. К. бијаше његов најбољи њемачки шпијун. Наједном се сјети да би на њега нешто требало да буде љут, али та мисао испари у секунди и поново се поче церити.

Након три минута Вердукин закорачи у његову собу и збуњено објасни да је још прије два мјесеца Стаљин лично дао налог да К.-а, након што му овај поднесе рапорт по повратку из Берлина, ликвидирају, што и би учињено тог јутра у шест сати. Стаљин га зачуђено погледа наједном онерасположен и само промрси: „Штета!”

КОНФУЗИЈА

У ствари, нисам сигуран да ли у доба у којем тренутно пишем, а то је 02:00 послије поноћи, нормалан човјек може да напише пар редака а да имају смисла. И још хоће да направи умјетничко дјело (смијех у себи). Поваздан у некаквом срклету, фрци, журби, стално га неко повлачи за рукав, зове да буде други жирант. Жена која је у другом стању јавља се да је успјешно допутовала код своје маме и да ће се вечерас одморити од свог мужа у кревету из дјевојачких дана.

И шта остаје мужу? Да лијевим крајем лица проматра талијански филм за одрасле, а другом половицом лица лови поинтер миша по екрану најважније споредне ствари на свијету – компјутера. Да ли овако могу настати умјетничка дјела? Ограничена на двадесет редака (ако будем знао рачунати), сабијена као сардина у конзерву.

А ко би их читао да су већа? Знам по себи. Најчешће читам наслове дјела, и то дјелимично, хронични недостатак времена. Све ове године (што би рекли покојни Индекси)!

Ух, умало да се запишем преко дозвољене границе! Нисам баш створио дјело као мој (друг) Игор (он све види у еротском набоју). Успијева му. Мени како буде! Очито је само једно. Летим да упалим модем, пошаљем своје „умјетничко дјело” на Отворени конкурс (док још има малкице времена), и да легнем у хладну постељу (надам се да је источна варијанта). Сам! Ни мртав, ни жив! А ожењен! (Остаје ми само да се надам dobrим вијестима са Интернета)...

Још да поравнам текст с обе стране, биће више естетски!

ПАШКИ ШИПАК

Директор ТЗ Пага одложи енигматски лист *Квизорама*, и прекинувши омиљену разбигригу баци око на резултате анкете, коју су попуњавали одлазећи туристи, а које му је малочас оставио тајник.

Од пашких кулинарских специјалитета већина је заокружила пашки сир, остали пашку јањетину, а један дописао – *пашки шипак*. Чудно!? Сир је овогодишњи европски шампион, јањетина без премца, јањци пасу траву коју соли бура капљицама мора. Али, шипак! Какав пашки шипак, кад и не расте на отоку!?

Провокатор, помисли директор, и поново узе крижаљку да заборави ту глупост са шипком. Гдје је стао са синонимном анаграмном допуњаљком? Аха, 10.: РАДОЈИЦИНА ОРДИНАЦИЈА, добро; 9.: МАРКИЗОВА 'КВИЗОРАМА', 8.: ЦАКЛАСТА СТАКАЛЦА – и то је ријешено. Под 7.: УДАРНИК ... РУДНИКА (помисли и: РАДНИКУ, ко још мисли на њих). 6.: ГЛАСНИ ..., ту смо – ГЛАСНИ СИГНАЛ, 5.: ПАШКИ ... КИПАШ, ШАПКИ, ШИПКА ... – ШИПАК – *ПАШКИ ШИПАК*!?

Муњевито погледа потпис те умотворине: Овај допуњајни новитет смислио је наш Пашко Шипка љетујући на једном красном отоку. Надамо се да Вам, драги рјешавачи, није задао пуно главобоље.

ТЕРЕЗА

Умрла Тереза, усамљена и ћутљива старица. Комшије су то приметиле тек после три дана јер се старица није дружила с околином. Била је сиромашна, јако сиромашна, тако да су комшије из улице организовале сахрану, скромну, без свештеника, без венаца. Кућица у којој је Тереза становала остала је закључана само две недеље, а онда се десило нешто необично. У улицу је стигла велика црна лимузина, са госпођом у црнини и скупоценом бундом на себи. За њом су стигли и неки радници. Госпођа је најпре темељно претражила кућицу покојне Терезе, узела један ковчежић са накитом и златом, а све остале ствари они радници су избацили на сред дворишта. И лепо спаковану постељину, ћебад, јастуке, пешкире, намештај, шерпе и лонце... У подне је дошао други аутомобил из којег је изашао човек са црном торбом, извадио неке папире и новац, и дао све то госпођи у бунди. Госпођа је узела и новац и папире, села у аутомобил и отишла. Потом су комшије почеле да узимају Терезине ствари из дворишта. Сутрадан је булдожер срушио Терезину кућу, на чијем је месту овог пролећа никла тропратница. У њој, на жалост, неће становати госпођа у бунди – Терезина изгубљена кћи...

СЕДИШТЕ 57

„Била сам та која је кидала завесе празнине, која је бунцала увек задња, изнад судбине, изнад жутих ствари...”

Константина сам сањала често отворених очију. Ја сам Константин. Он је двојник што измишља неухватљиве речи. Он је пролазник што нарушава тишину затворене просторије. Он је дете мога имена. Иста одлучност, иста прорачуната крхкост. Иста жестина испод непоколебљивог чела. Знам за мрмљање његовог мастила испод прстију, за то дахтаво писање под присилним ћутањем и погледом усађеним у мој потиљак. Иако је сувише сагласан са мојом вољом, та уздржана природа надокнадиће своје детињство пред крај живота...

Зближила нас је наша посебност. У тим тренуцима склањала би се у прошлост или у будућност ове приче. Било је и снова, опијености, кошмара. Моје тело и кости обликовале су се у неком простору сенке и облакости. Погнуте главе призивала сам његову нежност и из дубине мог далеког препуштања давала бих му погрешне одговоре. Његов живот се сводио на срамно ћутање одмеравањем кроз моја уста, кроз мој поглед...

Моја одлучност је прекинута. Мој поглед је остао недоречен, моја уста непокретна. Седиште 57 остало је празно. Кап крви коју сам покупила у сну, проклијала је. Струк ми се није повећао, али Константин сазрева у мојој утроби и мојој глави. Носићу дан и ноћ дете својих мисли и својих речи, проживећу трудноћу из снова, за коју тражим сведоке. Понекад исправим неку црту на мом лицу, додајем по неку појединост, са циљем прецизирања жеље. Понекад, сасвим случајно потхраним Константинову наду, али не пожурејем исход. Ствари се затварају, отврде, постану бајате и поново оживи стара патња...

БРАЧНИ ТРОУГАО

наше дрво се угојило.
нисмо успели да му обухватимо стабло, са урезаним срцем и нашим
именима у њему, држећи се за руке.
дошло је време да у игру укључимо трећу особу.
само немој опет о деци! била би то манипулација.

КАМЕНО СРЦЕ ДОЛИНЕ ПРИНЧЕВА

знати да се пар сати након смрти срце тако стегне да поприми облик
пирамиде и да је на том случајном медицинском открићу доконог врача
базирана скоро до савршенства устројена египатска религија, никако не значи да
овим податком не смем даље да манипулишем у причи.

ипак, како нисам од оних који се таквих података сећају из претходних
живота, биће да сам за ову велику истину сазнао негде је прочитавши. али,
нажалост, не знам када и не знам где, нити знам ко ју је написао.

а тебе баш брига. после ових речи запамтићеш да то чиниш управо сада и
овде, а аутора ћеш вешто придавити омчом лажног сећања да си баш ти био
актер или сведок почетног доживљаја.

е, од таквих људи, након пар сати, срце ми се стеже.

ВРАЖЈЕ ДРВО

овим ужетом обесили су се деда и отац. из лелек-прича уцвељених
удовица, то ми је од суза познато до чвора. увезани зглоб похабане јуте
зауставио је сведоцбу стварних нестанака даљих предака.

можда је мржња нашла свој реп у слабости, тренутку немоћи, болесном
уму, у проклетству... и обавила се у место лома кичме или дроба јабучице.
можда је неко поштеђен случајем лошег веза или тежином свог апетита.

столица с чела стола одмерава плафон породичног дома, дужину ужета и
свој образ. била је склона измицању, а ако бар двапут, што не и сада.

да ли у чистоти своје сујете због прљавих каљача? у лошем светлу
смисла свог битка? из сажаљења? или је то милосрђе?

одговори и доводе доведе – на стопу од земље, три стопе под земљу.

породично стабло добија корен више мојим покопом. тешко је било
живети главом надоле.

САЧЕКУША

Ништа лакше него мени организовати сачекушу. Потпуно уредан живот, на вријеме и поред исте лежем, на вријеме устанем, из исте јазбине годинама излазим тачно у одређено вријеме и у исту јазбину се враћам... Куда једном прођем, идем годинама, некад мало десно, мало лијево, а све ћошак до ћошка...

Надам се из дана у дан, а оно – ништа! Очито, немам услова за сачекушу. Или можда виде да се једва вучем путем и да је ту претјеривање прецизан рафал из непосредне близине... Довољно би било каквом летвом једном манути, али онда то и није нека сачекуша. А можда неће ни на тај начин да ми придају значај, да бар један дан будем главни и изађем на насловне стране.

Тако, цабе се надам, кад бих је могао сам себи организовати. Ту се тек види колико се људи међусобно разликују. Нема више људи и нељуди, него су нове подјеле у питању...

За сачекушу и обични смртници! Многи се и крију и воде пратње, па им је организују. Они могу рећи да су се имали зашта рађати. Заслужит` сачекушу, то је већ нешто!

ВРАНЕ

Куд год ја да мрднем, негдје угледам врану. Чим врану видим, цио дан немам среће. Покушавао сам бјежати у крајеве гдје их нема, али оне се и тамо однекуд створе.

Само на једно мјесто нијесу дошле и таман кад сам помислио да ћу ту да живим, сретох једнога, плунуту врану. Тако из дана у дан бјежећи од врана, налијећем на вране.

Тражим један једини дан без врана, а живот пролази...

КАШИКА

Било је то неколико дана после протјеривања нашег народа са својих огњишта. Моја породица се тек била смјестила под шатор у дворишту једне велике куће доле у бањалучком насељу Лазарево. Док сам чистила двориште угледам старијег човјека наслоњеног на ограду. Примјетила сам да је јако узнемирен. Ломи прсте и, као да се спрема нешто да пита.

„Шта је чича, шта требаш? ”, обратим се питањем. „Тражиш некога? ”

„Госпођо”, рече, снебивајући се, „да немате, случајно, само једну кашику?”

Одем под шатор и донесем кашику. Пружим је и упитам да ли треба још нешто.

„Не треба ништа друго”, рече, а затим упита: „Знате ли, госпођо, колико кошта оваква кашика? Ово је нова кашика!” И одмах дода: „Да немате какву старију, алуминијску или било какву другу? Мени, који сам остао без ичега, ваља било каква..!”

НЕВИДЉИВИ ПРОСЈАК

Биједи и сиромаштво су видљиви. Али и невидљиви. Као и људска хуманост.

На ивици тротоара картон у облику крова (да би се видио из оба правца улице којом се крећу пролазници). На њему, с обе стране, крупна, штампана слова: „У КРИЗИ САМ ВЕЛИКОЈ. МОЛИМ ЗА МАЛУ ПОМОЋ”. Испред натписа, омања картонска кутија у којој ништа не пише а све пише. Јер у празној кутији све пише. Иза ње никога нема. Не види се власник.

Пролазници пролазе. Неки баце поглед на празну кутију; неки крајичком ока прочитају горку молбу; неки виде онога ко је то написао; неки онога ко не сједи иза кутије...

– Какве ли само очи има; и колика је молба невидљивих очију!? – питао сам се приближавајући се картонској кутији.

А пролазници пролазе. Пролазе и виде, а не виде. Пролазе и читају, а не разумију.

Сва срећа има и другачијих.

Један, осредњих година, завуче руку у џеп, извади нешто (боље рећи неколико) и спусти у картонску кутију. Човјек коме је то намјењено није присутан, али видјеће кад се врати да у кутији има више него што је било. Осјетиће да има у људима хуманости више него што се мисли да је има.

И биће му драго. Драже него да је био присутан.

ДОЛАЗАК НА ОДЛАЗАК

Чује се посмртно слово.

Већ опојани одар само који минут дијели од дна хладне раке.

А она (до јуче супруга, сада само мајка) двије најтеже мисли разапела између оног кога посљедњи пут поздрављају сузне ријечи, и оног који је требало да стигне преко дубоких вода и закрчених цеста.

Сузни поглед у два правца. На два свијета.

Вреле мисли на два лика. На онај који одлази, и на онај који касни.

Наједном, погледа боље, дубље, даље... (Онако како то само мајка умије).

Рука јој сама (тамо гдје је срце јаче заиграло) паде на груди.

Очи присутних прате њен поглед.

Уздахом, сузама и невјерицом прате долазак на одлазак. Синов долазак на очев одлазак. Долазак да испрати одлазак; само који минут прије него што би било сасвим касно. Јер терет иловаче је неумољив, а вјечити мрак халапљиво гута.

Све стаје.

Син грли мајчину црнину, љуби њене сузе...

Неко отвара кров очеве куће. Открива његово лице које је већ био загрлио мрак.

Син посљедњи пут гледа очево лице, али не види његово срце, које је изненадило све присутне.

Три пута љуби хладно чело.

Потом... смрт наставља свој пут у вјечност.

А живот је прати.

ПРВО НЕВЕРСТВО

Тек што си прославио трећи рођендан кад су нас упознали. Ти не, али ја се сећам да је то учинила мајка твоје мајке, учитељица, коју си неизмерно волео и која ће те касније прва одвраћати од мене. Изгледало је да ме никад нећеш напустити, наша веза из дана у дан јачала је као што су твоје руке снажиле. Виђали смо се на необичним местима: паучинастим леђима плакара, прашњавом поду испод старог отомана, на неосветљеном ходнику док си прелазио из купатила у собу, у крошњи неког древног стабла, у утроби шкрипавог шифоњера. Посматрала бих те из угла, самог под столом, занетог у игру. Увек бих ти се осмехивала а ти си ме гледао некако значајно. Неизмерно сам волела тај твој поглед који се касније претворио у лед. Док смо ишчекивали следећи сусрет, ти о мени ниси ником говорио, тајна се подразумевала и сладили смо се њоме као слатким од смокава у бакином шпајзу. То ружно име што су ми наденули никад ниси изговорио и зато си ми постајао све дражи. Био си умилни, сетни, преплашени дечак. Баш онај о коме сам маштала кад би ме оставио саму. А остављао си ме све чешће. И колико год бих ја желела да те видим, утолико мање си ти марио за мене. А знам и да се не сећаш кад си ме напустио, и само чекам дан, а он ће сигурно доћи, да свршиш ту школу коју си започео, кад се ожениш, изродиш дечицу и једног дана им кажеш:

– Будите добри, да Бабарога не дође по вас.

ИСУСОВЕ ОЧИ

Пре тридесет и седам дана, на оном другом крају земље, где су чешће сахране од свадби, у селу Н сахранисмо мајку. У очи ми се још увек улива немушта поворка знаних и незнаних, а у ушима непрекидно одзвања: „Коју боју очију има Исус, сине?” – последње мајчино питање на које не знадох и не дадох одговор.

За дан-два ваља путовати за Н, на четрдесетодневни помен. Хоћу ли до онда сазнати какве је очи имао Исус? Никога не питам, литературу не консултујем, а обноћ у сновима, призивам све Исусове ђаке, свима јасно, осим Јуди, видим боју очију, преклињем их да ми кажу оно о Исусу, а чим неко од њих заusti да ми каже, будим се обливен знојем.

И овај дан, испразан као и живот, мину. На очи налегао мрак, а ноћ се утростручила, проширила, продубила... Будан мишљу и телом опет и дуго призивам сан, који ми никако није долазио на очи. А требало је путовати.

Пут од стопедесетак километара превалисмо готово без речи. Свест о томе да сам опет у родитељској кући, да треба послужити приспеле, врати ме у стварност. Како ли изгледам, морам се упристојити, нипошто не смем показати да апсолутно не владам собом. У магновењу стадох пред огледало и занемех:

– То је, дакле, то! То је... Да ли је то могуће?! Да ли сам ја... А из огледала ме је још дуго, нетремице посматрао зачуђени Исус.

ПРИЧА О ПУНОГЛАВЦИМА И ЉУДИМА

(Посвећено С.Т.)

Као што пуноглавца боли кожа док поприличном брзином израста у праву, велику жабу, тако и људе многе промене умеју да заболе, боле.

Код људи је то исто толико природно као и код животиња, али понекад боли знатно јаче.

НЕКЕ САСВИМ ОБИЧНЕ СТВАРИ

Киша је лила и било је поприлично хладно.

Дим од цигарета, у клубу где смо седели, све нас је штипао за очи.

Чаше по столовима биле су углавном празне, а људи за столовима насмејани и пуни приче.

Погледи су се сусретали, додиривали, понеки миловали.

Он је изненада устао, погледао ме! застао! обукао јакну и – изашао!

Ја сам у гужви остала – сама!

ПРИВИЛЕГОВАНИ ДЕЛОВИ ЖИВОТА

Снови су ситна уживања у безазленој себичности, која би могла бити вечна да нема оних повремених „буђења”, без којих би, сасвим сигурно, мирније „сањали”.

САМОУБИЦА

Акне. Неизлечиве. Бескомпромисна дијагноза. Тврде, рељефне, црвене, чирасте. Свако јутро крваво бријање. И гнојаво. Због њих је имао потребу да се извињава. Да уобичајеној куртоазији у себи дода једно *Нисам ја крив*. Као део свакодневне етикете. Кад плаћа паркинг да каже: Изволите, нисам ја крив. Наручује пиће: Здржите кусур, нисам ја крив. Замоли пролазника да му припали цигарету (мрак је, упаљач осветљава лице): Хвала, нисам ја крив.

Приметио је да људи не могу да једу у његовом присуству. Није их кривио. Од кад је купио електрични бријач, укинуо је себи огледало. Нема сведока – нема злочина. И даље је имао потребу да каже: Нисам ја крив. Нисам га починио, али све ређе. Престао је да гледа себе и почео да гледа наоколо. Улицу, фасаде, дрво, људе, далеководе, своја стопала при ходу, билборде, шарене рафове у продавници, воду како ври у цезви, усијану ринглу, лишће, трамваје, додиривао земљу рукама.

Изашао је на кров своје зграде. Шетао кроз антене и громобране као да шета парком. Сео испруживши ноге и ослонио се на дланове. Рамена су се благо издигла. Удисао ваздух летње ноћи. Био срећан. Да је имао кога да позове, окренуо би мобилни и то му саопштио. (Волео је телефон као дискретно средство комуникације. Забрињавала га је све већа употреба видеофона) Да се није плашио да би могао да узнемири комшије, чак би устао и почео да узвикује: Срећан сам. Срећан сам!

Главу упалу у благо издигнута рамена забацио је уназад. Погледао у небо. Богињаво и акнозно звездама.

ПЕРУНИКА

...Перка, Перса, Персида, Перуника, Петра, Петрана, Петрија, Петрија, Петрана, Петра – Перуника. Није ни зевнула, већ је заспала. Има тврд сан. Ни топови не могу да је пробуде. Једино да је полијете водом. Перуника обожава да спава. Ако не сања, то и не броји као спавање. Перуника је ескапистички тип. Калдерон каже: Живот је сан. Сан је живот, каже Грилпарцер. Био би то мелем за Перунику, али она не зна да чита. Зато зна да сања, итекако.

Хола ливадам, меком као њена кожа. Приватни посед. Пролаз је дозвољен и на улазу пише: „Уздржавање од причињавања бола било када и на било који начин, у мислима, речју или телом било ком живом бићу, укључујући и себе”. Хола Перуника као да је умела да прочита *ахимсу*. Ћинистички је поштује, хола лагано, као полен, пази како гази, пази на мраве и на траве, и док тако хола – хладан туш. неко је полио водом! Али није то обично заливање (које она, иначе, мрзи из дна душе), то је алкохол.

У кући је организован пријем и нека од званица је виски, из ко зна ког разлога, још Чивас, стар дванаест година, *first malt*, уместо себи у грло – сручила у цвеће. Перуника је затрептала латицама као трепавицама. Пробуђена из најслађег сна, баш кад је проходала (трудећи се да ником не причини бол). Никада у животу алкохол није ни лицнула. Почело је да јој се врти, а корење које тек што није еволуирало у ноге почело је да заноси. Лево-десно, нигде моје саксије.

ТЕОРИЈА

Теорија ах та теорија, је у мени. Шетам држим теорију о писању, и нацрте о машинама. Гледају ме људи шетам и понављам, све на глас. Младићу како иде упита ме девојка! Добро ову иде ту ево ту је решење. Како си дошао до тога! лепо, ово ћу ставити ту, а ово држи за час ту ево га готово.

Браво рече ми девојка и пољуби ме, а име ја сам Бригита хвала рекох ја. Када смо стигли кући њеној ево Горане ставила сам свој ручни сат, а јер ради да да Горане ево чуј ради. Сат је стварно Бригитин радио и она је била срећна док ја показах нацртан план новог будилника.

НАУКА

Седео сам и проучавао науку док, је испред мене стајао Нобеловац Иво Андрић. Писало је на књизи Јелена жена које нема, а и слика његова била је у боји. Проучавао сам науку и мислио, о Јелени које нема.

Та жена је стално умени замишљам, каква је била плава или црна не знам а знам постојала је. Можда је и књижевност наука, можда док окрећем страницу књиге. Гледам устари отворени будилник, шта га покреће штаму даје снагу за рад. Да и Јелена је неког волела. Проучавам науку будилник је отворен, устајем и излазим на терасу – пролази једна Јелена не то није та жена.

ОРАХ

Ја сам салон Луја XV. Између мојих грана разапео се свилени мебл са белим и бордо пругама. Сви ми се диве када дођу у госте. Моји власници су поносни на мене. Ја сам нем и хладан, строго углачан, али душе немам. Остала је у пољу где сам се као дрво сваке године играо са младим орасима и шумео зеленим лишћем, правио хлад.

Ех, да сам био шибље, можда бих и данас растао у пољу.

ПОНОЋ

Неки људи верују да је ноћ доба вештица и вукодлака, доба вампира и црне магије. Уз пун Месец у поноћ отварају се ковчези и изгубљене душе посећују наш свет.

Ја верујем у ове приче. У поноћ се отварају ковчези у људима, у људима се буде вампири.

Ја сам поноћ. Ја сам пун Месец и вештица на метли. Ја сам вукодлак и зато се чувајте, јер поноћ је доба смрти и крви, доба криминалаца и убица.

Ја сам поноћ. Ја сам вукодлак и убица.

... и зато се чувајте!

ОБЕЋАНА ЗЕМЉА

Изгубљено стадо већ дуго лута. Давно су отишли од куће, толико давно да је заборављен пут назад. А они су тако високо, много изнад земље. Ту је снег. Ту је зима. Ту је смрт. Високо, много изнад земље. Зашто су отишли од куће? Одговор на то питање је заборављен јер је то било толико давно да је заборављен пут назад. Сада су на раскршћу, а толико је путева, толико странпутица. Стадо стоји на том раскршћу већ вековима. Толико дуго да је заборављен разлог. Још само лутају легенде о Обећаној земљи. Али стадо стоји на тој раскрсници већ толико дуго да су заборављене легенде.

Стадо је изгубљено већ толико дуго да је заборавило да постоји.

МИНЋУШЕ ПРАБАБЕ ДРАГИЊЕ

За четрдесети рођендан добила сам од маме минђуше. Она их је добила некад од своје маме Милојке, а ова од своје маме Драгиње. Кад сам их први пут ставила, за прву Нову годину која је дошла, приметила сам да су ми и тело и душа добили изненада неку чудну снагу. Као да ме неки талас понео. Почела сам да размишљам о малим нежним и скупocenим сведоцима наших живота.

Драгиња Поповић, рођена Попадић, била је права добра бака деци своје ћерке. Њена унука, моја тетка Анђелија–Етана, испричала ми је још понешто о њеном животу. Као да се нека заједничка нит кроз све судбине жена једне фамилије тајанствено провлачи повезујући их тако, осим крвљу још нечим што никад не умире.

Лепа и богата, мажена ћерка кмета Попадића из Бугојна, заљубила се и удала врло млада. Увек замишљам место где је живела као неки рај на Земљи, али у ком изненада остајеш сам и беспомоћан услед нечег што се догоди неминовно. То је код ње била болест. *Вероватно је осећала исто као понекад ја – све око тебе надокхват руке, примамљиво, али кад хоћеш да га додирнеш и узмеш, као неки зид од хладног стакла створи се изненада ту, између.* Била је окружена лепим предметима донетим за њу из далеког света, можда из Беча или Пеште. Моје минђуше су само један мали детаљ из њеног сандучета са накитом. Имала је много потомака, па нас сада оно што је до нас дошло тајанствено повезује.

Да ли моја прабаба Драгиња може однекуд са небеса да види праунуку која носи исто име и њене прелепе минђуше? Каква нас то свемоћна рука води у овом животу који тако брзо тече? Није материја то што је разлог да се у разним временима понављају врло слични животи? Да могу да попричам са њом, можда бих добила одговор зашто грешим у неким обичним стварима, једноставним, а које не могу да исправим. Можда је овај талас снаге који добијем кад год ставим њене минђуше покушај да ми она нешто каже, или помогне. Сигурно је да је за мене то поглед наде који ми прија и греје ме.

УГОЂАЈ

Синоћ док сам лежала у топлој купки, прекривена густом пеном, затворених очију, мислила сам на тебе. Али не на тебе у кади (сад ћу да покварим причу, а добро је почело) него на онај наш последњи сусрет – док нас је шибао јесењи ветар и натапала хладна киша, док смо стајали потпуно мокри испод оштећеног моста... (Хм, слика баш и није импресивна. Можда је ипак боље да и њега сместим у каду, да уживамо у свим оним малим слатким реквизитима...).

ТЕРЕТ

Док гледам како пакује кофере, питам се – колико ствари човек може да поднесе. Не мислим колико физички и не на материјално, али то је ваљда већ само по себи разумљиво, па не морам много да објашњавам. Или није разумљиво, чим се трудим да појасним. Да појасним коме? Црву у мојој глави. Неком ко исто тако ништа не разуме, ко не схвата разлику или барем не осећа тежину постојања. И шта уопште ти набрекли кофери значе. Мени ништа. Њихов садржај је потпуно безвредан. Без-свих-тих-глупости се може. Па ипак, оне њој нешто значе. Можда су и мени некад значиле, можда ми и даље значе, али у инат нећу да признам. Коме да признам. Себи не морам ништа да признајем. Све је јасно. Кад иследник отвори последњи кофер, и њему ће све бити јасно.

* * *

Тренутак у којем живиш неважан је. Долази време сажимања. Време неомеђено оковима телесним. У том пространству, непредвиђеном за снове, јава ће бити исувише нестварна. Пожелећеш да зауставиш. Да искључиш ту чудну нараву, која те чини потпуно сувишним.

ЦИРКУС

На представи, пред пуним гледалиштем, један лав одби да скочи кроз обруч који су лизали ватрени језици. Видевши побеснелог дресера како витла бичем по ваздуху, клонови се побунише, а са њима и један слон, који, требало је, да стоји на једној нози. Потом су у арену утрчали коњи, уместо на две ноге – четвороношке. Артист на трапезу одбио је да у скоку ухвати трапез и падне, па је остао тако да лебди, све док га слон није ухватио својом сурлом и спустио на земљу. Бацач ножева погодио је бич и добио велики аплауз. Лав је натерао укротитеља на бег кроз обруч од ватре и добио велики аплауз. И тако је цео програм прошао без иједног изненађења.

ДВА СУСЕДА

Када се сретну на улици, љубазно се испричају, али чим уђу у заједнички улаз, престану да говоре, јер су већ дуго у завади.

ХРКАЊЕ

Тридесет година су Харолд и Адријана живели у браку.
Последњих петнаест година Харолду је сметало што Адријана ноћу хрче.
Једне ноћи, Адријана је престала да дише.
Харолд је пожелео да је поново чује.

СРЕЋА

Срео сам човека који је пре двадесет година убрао детелину са четири
листа и који од тог трена верује у срећу.
Изгубио је сина у рату, остао без посла, а жена његовог живота одавно
већ живи с друге стране океана.
Ипак, после две-три чашице, он верује у срећу.

ЧЕКАЊЕ

Стојим на станици и чекам. Он долази. Одвози ме на посао.
Тамо чекам крај радног времена.
Излазим и стајем на станицу. Чекам. Након десет минута он је ту. Улазим
на задња врата. Одвози ме до куће.
Стављам ручак од јуче да се подгреје и чекам.
После ручка лежем у кревет да се одморим за вечерашњи сусрет са њом.
Најзад, вече је ту.
Одлазим на договорено место.
Чекам.
Она долази.

ГЛАС

Без мајке је остао кад му је било дванаест. Оца никад видио. Жртва саобраћајног удеса прије његовог рођења. Но, нешто његово памтио је цијелога живота. Глас. Први запис на потпуно празној матрици. Никад га заборавио није, препознао би га међу милион других. То сјећање је чувао као највећу драгоценост. Сваке ноћи прије сна, напрезао се и редовно успјевао дозвати га у сјећање. Послије мајчине смрти, очев глас је остао једино што је имао. Без блиских рођака, без иког свога, мали, у великом сивом дому на периферији града. Глас га је држао, везивао, чувао га. Без очевог, сви други, „сиренски” гласови око њега би га заглушили, пренијели у свијет иреалног. Глас га је спасавао, градио заштитни зид, изолирао га од лудила које га окруживало, чији је врео дах почео осјећати на властитом врату. Умало га већ било поклопило. По доласку у дом, послије свих прегледа и претрага, слиједили су разговори с психологом. Испричао му је. Казао му је за глас. Препричао сјећање на ријечи упућене мајци прије одласка на последње путовње: „Добро ми чувај тог фудбалера, док се не вратим.” Није био сигуран је ли то отац казао зато што је желио сина, или се само шалио на рачун мајчиног трбуха. Покушали су га увјерити да су то сјећања на, по мајчином сјећању препичани догађај. На то није могао пристати. Чак ни по цијену одласка у болницу. Показало се да цијена коју је платио и није била тако велика. Било је боље, мање болно него у дому. Најтеже је било претварати се да гласа више нема, да га никад није било. А било га је. Имао је доказ. У новинама је прочитао да бебе још у трбуху чују. Отпустили су га. Нашао је посао и стан. И онда, једнога дана поново га је чуо. На тевеу. Потражио га је. Срели су се. Послије сусрета глас је заувјек нестао. Овај пут отац је отпутовао заувјек.

ОБРВА У КАФИ

(Једнореченична прича са непотребним објашњењем)

Ништа ми није тако близу као обрва у шољици моје кафе.

НЕПОТРЕБНО ОБЈАШЊЕЊЕ:

Прича може бити испричана у било ком лицу.

Може се испричати и у неколико реченица.

Нема човека који бар једном у животу није попио кафу или је само сркнуо. Пијење кафе нема никакве везе са љубљењем. Љубимо се жмурећи. Кафу пијемо отворених очију.

Своју обрву угледао сам у шољици кафе, али је у почетку нисам препознао. Тек када сам се мало боље загледао, схватио сам како је то што се оцртава у кафи, у ствари, одсјај моје обрве.

Питао сам се, да ли и други људи примећују своју обрву у кафи или је само пију.(кафу)

Схватио сам да многи пију кафу и не мислећи да она може служити и за посматрање обрве изблиза.

Зато, сваки пут кад наврнете шољицу са кафом, покушајте да унутра пронађете своју обрву.

Шољица мора бити већих димензија како би у њу стала и уста и очи.

ДОСАДА

Дан је тако суморан. Мени је безвезе. Нећу ни устајати из кревета. Испржићу себи јаја и гледаћу телевизију.

Дан је опет досадан. Нећу ни данас устајати. Само ћу себи испржити јаја и наставићу да лежим.

Још један досадан дан. Што да устајем!? Спремићу себи нешто за доручак. Шта? Ја тако волим да једем јаја: јаје на око, кајгану, кувано јаје, меко, тврдо.

Дан је досадан.

Данас је хладно.

Данас пада киша.

Данас је недеља.

Данас ми се не устаје. Спремићу доручак. Шта?

Ова прича има више крајева.

Крај I: Нема више јаја! (болан завршетак)

Крај II: Намазаћу паштету! (другачији завршетак)

Крај III: Од тровања холестеролом претворила сам се у јаје које лежи у кревету. Пробила сам љуску и сада сам пиле. Мало, жуто пиле. А већ сутра ћу постати кокошка! (истинит завршетак)

НЕВЛАШЋЕ

Диктатор је изненада одлучио (ово је прича!) да се повуче и мирним путем препусти власт невладиним организацијама. Лидери тих многобројних неорганизиција одмах су основали некоалицију, расписали неизборе на којима су небирачи изабрали непарламент, а потом је формирана и невлада. Искусни неполитичари добили су, према заслугама, места неминистара и недржавних несекретара и за кратко време завели строго невлашће.

Све је изванредно функционисало све док се једног дана, небудношћу неминистара за недемократију, није догодио озбиљан пропуст: дозвољена је нерегистрација невладине организације за повратак власти. У редовима невласти дошло је до пометње. Неопозиција је оптужила невласт за неуљудан однос према државотворном народу. Дошло је до побуне народа и ненарода.

Даље је познато. Све се одвијало по опробаном, историјски познатом обрасцу.

РАНЂЕЛОВИЋ

У полуфиналном мечу фудбалске лиге шампиона, домаћи су високо поразили фаворизованог противника из светске престонице ове мушке игре резултатом 2:2. Наши младићи су дали све од себе, играли су сјајно, али највише се истакла Милица Ранђеловић. Она је постигла сва четири гола, сломила ногу противничком центархалфу, опсовала судији ужу фамилију, зарадила два жута и један црвени картон и на крају на носилима, разбијене главе, изнета са терена.

Селектор наше фудбалске репрезентације изјавио је да у својим плановима озбиљно рачуна на Милицу Ранђеловић. Промена пола не мора нужно да утиче на промену имена и квалитет игре, сматра популарни селектор.

ВЕЉУРОВО ПОСЛЕДЊЕ ЛЕТО

„Зрело је...” И презрело. Све што је требало отпасти, отпало је. Уколико није, отпашће. Кише с плаката спирају демократско обећање народу. Чистач ципела Вељур је умро. Он сад чисти и гланца ноге анђелима разних вера. Они по небу газе земаљско трње. Он га је за живота газио по земљи. На углу Вашингтонове и Цетињске ветар игра коло са лишћем. У тој ватри, тихо и без пламена, догорева Вељурово последње лето. На Бајлонијевој пијаци, инсекти у воћу растачу време. Трамваји по граду разносе дорћолске прозоре. Сунце још увек долази са Звездаре, са малим закашњењем. По баштама периферије шљиве ће цветати у Вељурову част.

САВРШЕНА ПРИЧА

Већ данима пишем причу. Размишљаам, удубљујем се, напрежем, смишљаам, чудим се, одабираам, питаам се, одговараам, објашњаваам, радујем се, потврђујем, смешим се, негираам, мрштим се, бришем, избацујем, прецртаваам, поправљаам, преправљаам, дописујем, псујем, супротстављаам, мењаам, љутиим се, појачаваам, ублажаваам, упоређујем, преувеличаваам, персонификујем, замењујем, набрајаам, расправљаам се, састављаам, растављаам, искључујем, закључујем:

Није лако написати причу.

ЛИСАБОН

Док жуто лишће прекрива улице и тргове Лисабона, ти се крећеш К-ом. Пешице, као и увек. Никакав јавни превоз, сопствени ауто, позајмљени бицикл. К-ом се креће пешице. Док ходаш, трудиш се да не застајеш. Сам ходаш. Не знаш, не осећаш, шта ти је на ногама. Вероватно патике. Blackstone беж-боје. Патике које нису купљене у К-у. У њима си дошао у К. Ништа што је на теби није купљено у К-у. Некада све што си носио, било је купљено у К-у. Која драстична разлика! Твоје непостојање у К-у је потпуно. Да умреш од муке, беса, колико ниси део К-а! А сви ти обични смртници који поред тебе пролазе део су К-а. Без њих К не би могао да постоји. Почео би да се руинира, обраста у коров, птице и зверке би га населиле. Какво би то сабласно место било! Не би смео у њега да уђеш.

Ходаш, не заустављаш се. Ватрогасни дом! Ходај даље. Мањез, менза, некад била. Сада, омладинска задруга.

Сквер. Све те на њему занима. Довољно је препознатљив: киоск са штампом, посластичарница, кафана. Апотека на углу. Дуго би се задржао на скверу. Испитивао га, упоређивао са његовим ранијим изгледом. Дуго, врло дуго да не мораш да ходаш. Ходање као осуда. Не постоји место у граду где можеш, смеш, да се зауставиш. Ништа у том граду не смеш. Све ти је забрањено. Једва смеш да дишеш. Само очекујеш да неко од пролазника дрекне: „Не диши!” Зато дишеш испрекидано, на махове. Тек када се мимоиђеш са пролазницима.

АНОНИМНО ПИСМО №. 2

Када добијеш писмо, сигурно ћеш помислити да сам спорокапирајући тип, али мени није јасно зашто си ме оставила?

Том реченицом је започињало његово анонимно писмо.

Стварно не разумем зашто си нашу љубав тако лако препустила заборавау?!

То је било друго његово писмо упућено тој девојци. Од претходног, прошло је петнаест година. Петнаест година! Заиста, велики временски размак између два анонимна писма упућена истој особи. Временска дистанца које друго писмо чини беспредметним.

Да ли од њега да одустане? Неће то учинити. Само ће, уместо у поштанско сандуче, писмо убацити у један од челичносивих контејнера за ђубре испред зграде у којој станује.

Неће наставити ни да га пише. Написане реченице, које та девојка или већ млада жена ионако неће никада прочитати, биће довољне. Једино ће испод њих залепити сентиментални део из приче коју је прочитао у данашњим новинама.

Писмо је ставио у коверат. Није било потребе ни да испише девојчину адресу на коверти. (Адресу?! Коју адресу?! И њу је, сигурно, одавно променила.)

Писмо је било спремно да се убади у један од контејнера испред његове зграде.

ОПУШАК

Седео је у фотељи мени насупрот и у једном тренутку изговорио ту реч.
– Хајде да обојица напишемо приче са истим насловом – *Пикавац*, па да видимо чија је боља.

У руци му је догоревала цигарета.

– Не знам, никада нисам пушио – одговорио сам простодушно, затечен његовим предлогом.

Толико сам био збуњен да сам открио тај податак – никада нисам пушио.

– Ти би, вероватно, писао о трагу усана на њему, а ја о убиству...

Траг усана. Вероватно је мислио на отисак ружа на филтеру цигарете.

Желео је да ме увуче у игру коју је, како је касније признао толико пута одиграо са својим пријатељима.

Седели смо у његовом стану. Бо је новинар и писац неколико књига, док сам ја годинама безуспешно покушавао да објавим књигу прича. Пријатељ, песник, рекао ми је да он има издавачку кућу и да би, можда, објавио моје приче. Нисам претерано веровао да ће се то догодити, али сам пристао да одемо код новинара, писца неколико књига. Наравно, понео сам рукопис.

Што се тиче предлога, ја бих, за почетак, променио наслов својој причи. Назвао бих је *Опушак*, и можда, стварно, писао о трагу кармина на белом филтеру цигарете.

ПЕТ МИНУТА

Посећивао је стару, полуслепу мајку сваке друге суботе. Тада је падао његов ред. Наредне суботе би то чинила сестра са којом је одавно био у завади.

И остајао је у посети тачно двадесет пет минута. Толико су му, између два састанка управног одбора, послови дозвољавали.

И, док би улазио у родну кућу, имао је чудесан осећај да га време прождире.

И тонуо је у таму замрачених прозора, окамењене мирисе црвоточног намештаја, уштирканост белих столњака; утапао се у мемљиве тепихе и старинске лустере, играчке из детињства, брижљиво чуване фотографије са зидова; гутале су га пожутеле књиге са полица, слике испуцалих боја, ледени дах незагрејаних соба...

И увек би закаснио на наредни састанак. Ма колико се трудио да стигне на време, увек би каснио пет минута.

И то кашњење је приписивао својој опседнутости заустављеним временом у мајчиној кући. Током година навикао се на њега.

И колеге из управног одбора су се навикле.

И – једне је суботе стигао на време. Био је то дан кад је мајку затекао мртву. Позвао је погребну службу. За то му је требало мање од двадесет пет минута. никад није сазнао да је мајка, до последње суботе свог живота, крала тих пет минута на великом, старинском зидном сату, навијајући га уназад.

СРЕЋА У НЕСРЕЋИ

Сахрањујући уваженог покојника (о покојнику све најлепше) тужни скуп је, навукавши образину жалостиве утучености, ронио омањи поток болних суза.

Између два јецаја, поштоваоци лика и дела преминулог грађанина спазише на поклопцу ковчега веселу пчелицу како упорно наваљује на букет пластичног цвећа. Док је уважени говорник држао дирљиво посмртно слово, истрајна, марљива пчела је, не схватајући велику обману, изнова насртала на цветић од полимера.

Између два уздаха ожалошћене светине, тршави дечак из првог реда, не могавши више да се обузда, прасну у громки, заразни смех.

Говорник застаде и, прогутавши кнедлу, протрља дебеле, замагљене наочаре. Свештеник се препаде и испусти кадионицу која звекну о мермерну плочу. Покојникова љубавница се онесвести. Удовица врисну. Тужни спровод, погледом пуним прекора, натера збуњеног дечака да устукне. Пчела се и даље чудила вештачком букету...

Церемонијал-мајстор се једини прибра и, намигнувши преплашеном изгреднику, издаде команду за почасни плотун...

ДОГОВОР

Амерички Херој, Немачки Хуманиста и Српски Патриота цртали су летњи дан до подне нову мапу света. И, за дивно чудо, предвече паде договор.

Кад сваки од њих узе оно што му не припада, око остатка није било спора.

Александра Јовановић

ЗЕЛЕНЕ РУКАВИЦЕ

Рекао ми је једном док сам буљила у зид: „Страшно ме подсећаш на моје зелене рукавице”.

Нисам схватила.

Рекао ми је једном док сам буљила у зид: „Знаш, стварно ме страшно подсећаш на моје зелене рукавице. Много сам их волео кад сам био дете, а онда су једног дана само нестале...”

Тада сам отишла.

СУСРЕТ

Имао сам задовољство да на дубини од двадесет метара посматрам законом заштићене корале и морске сунђере. Изненадила ме је нека сенка у близини. Окренуо сам главу и препознао атлантску белу псину, морског пса веома опасног по човека. Атлантска бела псина обитава у Средоземљу, мада уме неки пут да залута и у Јадран. И то где баш сад и то овде у Которском заливу. Седам минута пре планираног израњања, смањио сам мало дубину. Атлантска бела псина када хоће да нападне човека у води, прво кружи око њега, што је овај управо чинио. Нисам имао избора. Извукао сам нож, узео га у десну руку, чврсто стегао и чекао.

* * *

Соба, гитара, ја и књига пуна знакова које више не разазнајем...
Једна жица, три прага, део твоје солаже... Нечисти тонови боје собу у
плаво...

Осећам те длочицама на врату. Дишеш у ритму блуза...

ШАНСЕ

Петак је вече. Крећем напоље свесна да су ми шансе да се добро
проведем, у најбољу руку, 3 % (и то у случају да ме успут удари аутобус).
Силазим у клуб са видљивим изразом гађења на лицу и надом да постоји бар
35 % шансе да ће ортак завршити свирку за, коректних, пола сата. Пробијам се
кроз масу која се клати уз, како они кажу, музику наилазећи успут на пар
познатих ликова и тада ми сине... Можда си ту!

Седам у угао и, притом, ногом обарам две, скоро сасвим пуне, флаше
пива (шансе да их омашим су равне нули јер сам 100 % генетски смотана!).
Како је време пролазило, локва пива је била све већа, а богами, и моји
прорачуни да те ту нађем су стигли до, завидних, 86 %.

Преседела сам ту цело вече знајући да оног момента кад кренем да те
тражим, шансе да те нађем биће драстично мање... А и некако сам се надала да
ћеш ти мене наћи док будеш тражио своје пиво које си оставио ту негде у
углу...

Колике су ми шансе да икад оперем патике од пива?

ЗНАТЕ Л' ПРИЧУ О ХУРТИФОРУ ЈОВАНОВИЋУ?

Мој мачак се зове Хуртифор Јовановић. Као мали имао је подочњаке, а сада је огроман, прелеп и има најтужније очи на свету. Никад нећу сазнати зашто...

Ноћу, кад се враћам кући, он ме чека испред капије. И једино тада те његове очи не изгледају тако тужно.

Спава на мом јоргану, поред ногу и стоички трпи све моје ненамерне ударце. Ал' већ смо се навикли једно на друго: он је јутром мало угруван, а ја полако (али сигурно) развијам ишијас јер изводим егзибиције да га избегнем, а да се не смрзнем; ал' пред јутро дижем руке од свега и поклањам му цео јорган!

Стручан је да упадне у неку нафту и промени лични опис на пар недеља, а богами, ни кућа тада није иста.

Има хоби коме је бескрајно предан. И да вам кажем, није тако лако бленути у зид по цео дан и ловити сенке! Једном је, уместо на зид, скочио баби на леђа, која од тада, лови њега... метлом.

Комшиница Мира га обожава, ал' не може да схвати зашто се не одазива кад га она, и цела њена породица, зове Хикифур. А упамтила му је име!

Мог Хуртифора нема већ три дана. Ја ноћу не могу да заспим јер ми је јорган сувише лаган без њега, сенке пролазе назапажено, комшиница Мира је забринута јер ће се ђувеч који чува за њега покварити, а моје очи почињу да личе на његове...

МУДРОВАЊЕ УЗ ОПТИМИЗАМ, И ПИВО

Данас смо причале! Кажем јој да се прилагођавам. Каже ми да стојим иза онога што јесам. Стојим, али се прилагођавам због добитка. Каже ми да добитак може доћи и ако се не прилагођавам, да будем оно што јесам. Прихватам. Али колико ће година проћи док се *то* не деси, док се овај свет не промени!? Ипак, мудрост је бити оно што јеси, у чврстом ставу, утиснут у земљу. Али се, ипак, прилагодити на неки други начин. Преживети. Себе сигурно изгубити нећеш.

ЛАФОНТЕНОВЕ КОЗЕ

Лафонтен примети да му козе нису на броју, досети се и позва собара.

Утврдио сам да ми козе нису на броју.

– О којим козама говори господин?

– О мојим козама, наравно.

– Господин је заборавио да је у рају забрањено држање коза. То је разлог зашто ваше козе нису на броју. Управа раја је објавила пропис којим се забрањује држање коза. О томе сте обавештен усмено и писмено.

Ево још једног коме козе нису на броју, помисли Лафонтен. – Без разликe на пропис, ја сам забринут што ми козе нису на броју. Спавам лоше, не пишем данима, мислим на козе.

– Господин је заборавио да смо у вечном. боравишту. Управа раја мисли да сте доста радили. . .

Нисам, – грмну Лафонтен. – Да јесам, написао бих ту проклету басну о козама, не бих под старост трчкарао по рају пребројавајући козе.

Верни собар је знао је да ће Лафонтен да се супротстави рајским прописима, али како се противу прописа ништо не може, нервозан је. Јер прописи су прописи, али је Лафонтен ипак Лафонтен. Он и даље пребројава козе, нема времена да схвати шта му собар каже.

Ипак, басна о козама се пише. Ко је пише, то је тајна. Док тајну не објаве рајске новине, Лафонтен наставља да броји козе.

ОН И ОНА

Она заводи пошту, куца рачуне, и кад год звони телефон, каже: хало, и позив проследи даље.

Он вози причљивог директора, доручкује бурек. Кад није на путу, седи преко пута ње, и труди се да јој на себе скрене пажњу.

Она је удата, има троје деце, облачи се по последњој моди, заводи пошту, куца рачуне, кад звони телефон, каже: хало, и позив проследи даље.

Он је ожењен, има троје деце. носи кожну јакну, вози причљивог директора, Кад се врати с пута, седне преко пута ње, трудећи се да јој на себе скрене пажњу.

Она доручкује сендвич са шунком, заводи пошту, куца рачуне, и кад звони телефон, каже: хало и позив проследи даље.

Он пере службени аутомобил, пише путне рачуне, и кад нареди, вози где је речено. Кад се врати с пута, седне преко пута ње, и труди се да јој на себе скрене пажњу.

Дође зима, за зимом пролеће. Али на прагу лета, он се не врати са службеног пута.

Она заводи пошту, куца рачуне, али сад, кад год звони телефон, она уз кишу суза, каже: хало, И позив проследи даље.

ЦРВ

Она је те ноћи дуго окретала јастук, све док из њега није испала једна сен, која је тихо шапутала, а она, од речи до речи, понављала:

„Он је сваког јутра долазио у мој врт, носећи злаћани кондир, пун неке сребрне светлости. Том светлошћу би заливао стабло јабуке, које сам ја садила, и одлазио без речи.

Кад је јабука, у јесен, донела плодове, све је било касно. У једној расеченој јабуци нашла сам његов мртви лик. И љубав која се у црва претворила.

Стравила сам се. И бацила јабуку. Али је црв ушао у мене. И разједа ми срце. Стога не могу ноћас да спавам.”

НЕБЕСКА ВАТРА

На платану, испред моје куће, сваке ноћи гори ватра. Покушао сам да је унесем у свој дом. Речено ми је:

„Не може. Та ватра припада небу”.

ЖИВОТ
Три приче

Дјечак је имао четрнаест година.
Сједио је на кревету сиромашне собе, и није се бранио. Само је лице прекрио рукама, али главу није штитио.
Није се ни помјерао, а ни пуштао гласа од себе.
Још онда је знао ко је његов непријатељ, и то га је разоружало.
Није хтио да се брани од онога од кога је, некад давно, мислио да ће му помоћ долазити.
Сједио је нијемо, без јаука, без грчења, без икаквог покрета, са лицем у рукама, у тихом ужасу, откривене главе, док су ударци падали по њој.
Ударала га је, хистерично и из све снаге, великом дрвеном четком за ципеле.
Мајка.

Гледали су како копни.
Како нестаје, како пропада.
У ствари, нису гледали. Могли су да виде, али нису жељели.
Понашали су се као да им је ружно да то погледају, чак и накратко.
Мада, испод ока су увијек имали увид у ситуацију.
Видјели су његову пружену руку, и лице које моли помоћ.
Али нису реаговали.
Пустили су да ствари теку својим током.
Чекали су да потоне.
Да га нестане.

Уградили су несрећу у њега, а онда га пустили да иде.
„Иди!” веселили су се.
„Иди!” викали су раздрагано.
„Иди!” тјерали су га у својој радости.
А он је ишао, падао, посртао, бауљао, батргао, ударао се, крварио, стењао, јаукао, вриштао, пузао, дизао, и стално, падао, падао, падао.
Ето како је ишао.
А њиховој срећи није било краја.

БЕРЗА

Да ли сте икада били у СКЦ-у недељом пре подне? Тај дан је празник за компакт дискове. Лежећи на столовима, они посматрају гомилу људи која се тиска у гужви. Траже оног правог – новог власника у чији ће се стан ускоро преселити. Добро све меркају и процењују. И чим спазе потенцијалну жртву – крећу у напад! Прво га шармирају својим лепо дизајнираним омотом. Када се он нагне да би га добро осмотрио и CD примети да му се рука тресе од узбуђења и срце убрзано лупа, он зна да је наишао на праву особу. Шаље му тајне сигнале знане само њему док човек отвара кутију и гледа шарене натписе и боје. Када га најзад убеди, диск је пресрећан. У ранцу се смеје гласно и већ размишља о својим будућим комшијама – другим дисковима са полице власника.

ПЛАВИ КИШОБРАН

Бескућник луталица, окорели нежења, кретао се изрованим колским друмом према оближњој вароши.

Спусти се небо. Провала облака притеже земљу. На сред ливаде, без икаквог заклона, позва Бога у помоћ.

– Господе, спаси!

И, гле! У сусрет му долази Плави кишобран.

– Помоз' Бог! – назва луталица Љупком провиђењу.

– Бог ти помогао! – одговори Плави кишобран.

Поисли путник се саже, пољуби земљу, па рече:

– Тебе ми послао Бог!

– Да, потребан ти је кров – узврати Плави кишобран.

– Куда ћемо? – упита Бескућник.

– Нашој кући! – одговори Кров.

– Где је наша кућа?

– Твоја кућа је тамо где сам ја, а ја сам бедем између Тебе и кише.

На те речи разиђоше се облаци и грану сунце.

Место где их састави Бог од тада се зове „Плави кишобран”.

ИЗГУБЉЕНА ЗЕМЉА

Пронађох земљу и лепа небеса. Саградих кућу и засадох лозу.

Седмога дана окупих госте. Моја браћа починише блуд. Крв се измеша с морем.

Дођоше војске. Оковаше земљу.

Ђаво крвник пшеницу, јасле, вериге, све у огањ!

Сада сам проповедник изгубљене земље... Тражим нову врлет, нова небеса.

Саградићу кућу, засадићу лозу.

Живећу сам.

САМОУБИСТВО

Не виђамо се. Не јавља се. Мајка каже: склопио је савез са Ђаволом.
Пењем се на шести спрат. Звоним чучећи. Не отвара. Пустио је воду.
Жив је.

Сутрадан су новине писале о њему. Показао сам чланак мајци. Била је
равнодушна. Па то је мој отац, како можеш!

Одврнула је радио. Узео сам личне ствари и уселио се у његов живот.

Излазио сам ноћу. Не јављам се ником. Кад чујем звоно на вратима,
пустим воду.

Жив сам.

МОЈА БИОГРАФИЈА

Ја сам била првоаприлска шала својим родитељима. Пошто сам остала једина кап живота у њиховом постојању, ставили су ме на длан. И тако живех. Онда је дошао господин Марс и похарао ме. Осмехом сам му разбила зубе. Он није знао да пут до мога пораза дуго траје. Дошла је и песма. Целог живота ми се удварала, али је нисам схватала као озбиљног кандидата. Сада смо у браку, „у добру и злу”. Мушкарци нису препрека.

БУНДА

Пре педесетак година кошава је била тако рећи симбол Београда. Дувала је данима и смрзавала нам кости. Студентски хубертуси су били слаба заштита од кошаве, тако да смо са завишћу гледали неке у громби капутима који су тада били у моди. Бунде су биле реткост, нешто што је остало из предратних година.

Моја колегиница се шепурила повремено у бунди и изазивала различите коментаре, а најчешће “буржујка” и од скојеваца а и од других који су јој завидели.

Ипак бунда је на кошави била спас, а и статусни симбол.

Једног дана, у јеку најжешће кошаве, Маја се појави у неком танком мантилчићу, модра од хладноће, цвокоће и изазива сажаљење свих нас.

- Имаш ли ти прозор у кући, упитах је.
 - Наравно да имам, одговори са чуђењем.
 - Па погледај ујутро пре него изађеш, како да се обучеш. Јуче сунце греје а ти у бунди, а данас кошава, а ти у том бедном мантилу.
 - Е мој колега, нас смо три сестре, све студирамо а једна мамина бунда.
- Носимо је по реду па како којој западне – по сунцу или по кошави.

НАЈЗАД БЕСМРТАН

Ако ме угледате мрвог, припишите то својим славим очима. То нисам ја већ незнанац, који само личи на мене.

Пребивам у лимбу састављеном од једног обожавамог и једног обожаваоца, сраслих као сијамски близанци.

Не радим ништа. Све послове могу одлагати бесконачно. Све ми је једно и једно ми је све.

Храна ми је бљутова. Све сам пробао и свега сам сит.

Снови су ми безбојни. Немам илузија те ми боје нису потребне.

Страх ме заобилази да не би изгубио моћ. Немам противника.

Као губитник сам непобедив.

Не волим, не мрзим, само трајем. Нико ме себе не дајем.

Завидим Сизифу. Поносан је на себе од како га је обузео такмичарски дух.

Гурам своје тело узбрдо. Птице погледом убијам. Не молим никад. Хад сам ходајући.

ПОСЛАНИЦА ЈЕДАНАЕСТА

Стојим на раскрсници безброј путева. Куда да кренем када мога пута нема?

Где је нестао? Да ли је икада постојао?

Одбацујем сумњу. Чекање ми олакшава нада да ће се појавити.

Ипак сам забринут. Примећујем да се круним, да постајем прашина, коју ветар разноси по свим путевима, осим мога.

ЧОВЕК ДУХА – НАРОДНИ НЕПРИЈАТЕЉ

Коњица је јурила невероватном брзином. Душе ђавола су успевале да је прате. Пуни среће и задовољства, окретали су се и кезили своје велике зубе и зверске очи на оне који заостају. Остале душе, већ са последњим атомима снаге, нису могле да прате колону.

– Сада ми је лакше, имам тло под ногама. Нико ни за ким не јури. Треба се увући у нечије тело и доћи ће крај мукама..... ФИЛОООЗОФ! Да! Учинићу га срећнијим, људи ће га поштовати и волети.

Покушао је да људима укаже на коначност овоземаљског живота и отргне од летаргије у коју су све дубље тонули.

– Убијте га! Он је луд! Филозофе, не квари нам омладину! Треба га што пре затворити! Може завести људе и они почну да га следе? Шта ће бити са нама? УКЛОНИТЕ ГА!

Убрзо се нашао у мрачној соби. Ударци су долазили са свих страна. Геније у њему и даље је тежио савршенству. Дуго је, сав у модрицама, у мрачној ћелији размишљао о човеку – о његовој похлепи, површности, сујети, болесничким страховима....

– О душо анђела, зашто баш мене изабра? Зашто си се у мене уселила? Уздижеш ме високо, високо до звезда, да их гледам с висина тако ништавне и пожудне... Због њих, таквих, овој темељној тузи нема краја. Сети се обећања која си мени дао? Знај, да син твој путује долином света суморног, а очи су му уморне и срце му је рањено. А душа? Још увек је анђеоска, али ђаволи су све ближе...

ДИЈАЛОГ НА ТРГУ ЕТОАЛ

Са другог спрата куће на тргу Етоал. Поглед жене у црвеном неглижеу, бујних груди, био је оскудан у светлости. Није спавала. Осећала је злокобност самоће и препознавала све њене дубине, кратере, замке и нигдине. Понирање у филозофичност тих дубоко несрећних осећања продубљивало је њену несрећу. Слика двоструке дубине зла била је оштра и неумољива, као и све слике које ће се ређати и откривати, јер слика је коначност, запис светла од кога се може побећи само у сећање или у мрак. Знала је да осети и знала је да види проосећано. Шта има горе од моћи бацања великог светла на будућност сопствене злосрећности.

„Штета младе удовице.”

„Снаћи ће се она, не бој се.”

„Није увек све у сналажењу.”

„Онолике кладионице би пропале кад би на тикете ставиле онолике удовице.”

„Покојник је волео музику”.

„Да, баш је волео музику.”

„Његова смрт личи на његову љубав према музици.”

„Како те две ствари могу бити сличне?”

„Умро је пред крешендо и сигуран сам да је био божански миран јер је знао како ће крешендо звучати. Роде се такви људи. Једноставно се роде и једноставно све могу и све хоће на њих, и лепота и несрећа.”

Био је први дан немачке окупације Париза.

ПИСМО ИЗ БАЗЕЛА

Троцкисти су уносан посао. Једном таквом, у пуној снази, медведу са Ставропољске висције, Украјинцу Лукшину Номеу, сређујем рукописе и преписку. И организујем распусне журке, које овај Украјинац необично воли. Мом сину никад неће бити објашњено ко му је отац. Станујем у центру.

Не ради ништа осим што самим тим чином ужива продукте луталачке идеологије. Уморан сам од свега осим сјаја и гламура, са којима сам и за којим сам лутао све ове године. За тим једним и непоновљивим тренутком европског сјаја, који је тако љутито, понекад и понегде, испливавао испод обрешеног слапа европске поборе. Приједи, шарм, шампањац, коњичке трке и добици, *Odor di femina* са острва Краљице Шарлоте, осмех преваранта због кога им је просто мило што су преварени... Мука ми је од идеологија, идеја, наука, потреба, похлепа, завођачке учтивости. Мука ми је од фашиста, комуниста, троцкиста, писаца, антиквара, тајновитих људи за везу и кинооператера. Свих се њих грозим у свеобухватајућој дози саблажњавања над самим собом и епохом која ми је додељена.

Београд је ослобођен од Немаца (А од кога је поробљен – чуће се). Ето јединствене прилике да повучем свој последњи потез, сулуд и ризичан, само због живота под рођеним именом. Иако ми је од њега мука, ревносно се одзивам лудилу.

ПУТУЈЕМ

Пакујем се да кренем... Треба много тога понети, чак и ако не намеравам дуго да останем. Понећу ћошак моје собе – то је мој омиљени ћошак у коме је увек најтоплије где расту моје ружичисте гладиоле, и њих треба спаковати, оне нигде осим у том ћошку не могу да живе. Неопходан ми је и поглед са мог прозора, да могу мало да се хвалим људима... Морам да спакујем и све моје сенке јутарње, поподневне, природне и вештачке, без њих се осећам усамљено. Треба понети и кораке, да могу мало да се шврћкам на том путовању, понећу и шарм и срећну звезду, пуно осмеха, један уздах и трепавице...

Немојте бити тужни кад одем, оставићу свој одраз у огледалу да вам се нађе и да вас забавља.

ШУГЕ

Улица бежи од мене брзином мојих корака и увек је за корак испред мене. Ја је бесно јурим. Она ме безобразно гледа право у очи. Ја убрзам– убрза и она; нагло успорим и окренем се. Тада са ужасом схватим да ме јури моја сенка. Почињем сумануто да бежим, не мислећи на улицу коју јурим, већ стрепећи од сенке којој покушавам да измакнем. Десно, па опет десно и тако бежимо заједно, улица од мене, ја од моје сенке, моја сенка ко зна од кога, све док не стигнемо до трафике да видимо ко ће први да се запљуне. Увек ми је чудно што моја сенка стигне пре мене, док нас улица чека већ годинама.

МИШЈА ЉУБАВ

Годинама већ чекам да изађеш из мишје рупе, у којој си се сакрио бежећи од истине да сам баш ја твоја судбина. Чекала сам смирено и стрпљиво. Сада, када си изашао, ја видим да си ти један мали, малецки миш– преплашен. Дрхтиш носићем и брковима... Цвилиш... Толико си уплашен да немаш снаге ни да побегнеш. Ја те пуштам– иди кад си навалио! Иди куд ти воља... Још ми само треба да умреш од страха због мене– иди! Онда ти збришеш као луд.

После мало времена се вратиш. Мислиш да сам много добра што сам те пустила.

Тако почиње наша љубав...

Негде на пола пута, схватам да сам и ја миш и да сам ужасно уплашена. Ти ме гледаш паметним очима и кажеш ми да ме разумеш. Ја се дивим твом разумевању и не плашим се више.

Кад пада киша, ја увек понесем кишобран да не покиснемо као мишеви.

ТЕ ДИВНЕ 93.

Беше то врло угледна и врло, врло позната банка... те дивне 93. Газда – пословни банкар са огромним искуством... у отварању банака. Како је он отварао банке, то нико није успевао да види.

Филијале беху диљем земље, а и шире. Пословање – крајње професионално, беспрекорно; речју – светско.

Из филијала доносише динаре у врећама, девизе у кутијама. Службеници одговорно шиљише графитне оловке, отворише свеске са тврдим корицама, тзв. високи каро, записаше:

Датум, филијала П.....2 (две) вреће динара и
1 (једна) кутија девиза.

Све би то било лепо, професионално и по закону би ишло да мангупима и завидљивцима то није засметало. Код нас мангупи могу све, па чак и да једну овако дивну банку забраве, опљачкају, носиоце пословања ухапсе... Само зато што нигде није уписана тежина тих врећа и кутија! Као да нико не зна колико је килограма лове могло да стане у врећу... те дивне 93.

ПРЕД СУДОМ СМО СВИ ЈЕДНАКИ

Велики господин је најзад ухапшен. Многи су његово заточење третирали као грешку, неправду, чак – катастрофу! За њих је он и даље био Његово Величанство Господин.

Након господина ухапшен је и Господинов Велики Помагач. Случај је налагао да се у својству сведока саслуша и Велики Господин. Истрагу је водио Мали Судија, велики обожавалац Великог Господина.

И тако је у ћелију Великог Господина ушао Мали Судија са записничарком, покушавајући да му, уз извињење, објасни зашто је ту.

– Добро, гос`н Мали Судија, зашто сте овде? Не разумем – чудило се Велики Господин. – Па ја имам свог Истражног Судију. Познато ми је да сте ви мој одани судија и не разумем шта истражујете. Шта то треба ја да сведочим?

– Извињавам се, Велики Господине, што Вас узнемиравам. Знате, ја водим истрагу против Вашег Великог Помагача, који, као ни Ви, уопште није крив. Неопходно је да ми Ви то издиктирате у записник и потпишете.

– Добро, де! Урадићу тако. Само, молим вас, брзо! Што се бар нисте најавили?! Знате, за пола сата имам друге обавезе...

TATTOO-KID

Ја ћу да будем тату-мајстор кад порастем.

И писаћу лепе приче. Рецимо, ти, дођеш код мене као муштерија. Ја те на кратко осмотрим и одмах о теби напишем причу. Па сигурно то неће бити класична причетина! Нешто онако –необавезно, али *само твоје*.

Онда ћу ту причу да ти истетовирам на одговарајућем делу тела. Рецимо, унутрашњи лук левог стопала.

И чик нек те неко баци у бедак својим омаловажавањем! Само седнеш, изујеш ципелу, скинеш чарапу и сетиш се очас посла *ко си ти* !

ОБЛАК

Када буде лето и када падне киша која ти се допада, зови ме. Изаћи ћу напоље да уловим најлепши облак. Везаћу га канапом као балон и везаћу машину на канап, па ћу ти га поклонити за рођендан. Ако нећеш да чекаш до свог – нема проблема – поклонићу ти га за било чији рођендан.

Онда, када ти сви буду досадни као августовска жега, изведи свој облак у шетњу и кисни колико ти драго...

ПОСЕЈДОНОВА КЋИ

У ритму таласа извијало се гипко, витко женско тело орошено беличастим, пенушавим капљицама Пацифика и пркосило, додворавајући се лепоти сунчевих зрака.

„Дозревајући цвет нара у раскошној башти небеског бескраја...”

То Посејдонова кћи својом игром у мрежу свог срца заведе бес орканског ветра, кротко, страшно.

Испод мирне површине огледала мора, у љубавној ложници, њена звезда Месец је свила.

На коралном спруду сазрели плод нара чекаше на нови дан и своје поклоњење.

ЕВО МЕ, ЋУТИМ!

за М. Р. Саву

Кућа с две собе. У првој гори ватра. Изнад ватре висе вериге. Око ватре седе укућани. Седе и ћуте. Њихова је ћутња тако упечатљива. Мада не говоре, госту се чини како се свако од њих брани једном те истом реченицом – ЕВО МЕ, ЋУТИМ!

Седе и мисле. Мислима као да гутају таму и влагу по планини. Позна је јесен под капом небеском. Тек их завијање вукова враћа у стварност, ватри и веригама. Чини ми се, да им ту, где јесу, и није тако лоше.

Један се од укућана удаљи од ватре како би се ја истој приближио. Седох. Пламен миришљаве багровине ме опи. Тело се угреја. Не рекох ништа. Не рекох, али као да сам се и сам придружио невеликој породици, управо оним неизговореним: ЕВО МЕ, ЋУТИМ.

ОНО ШТО СУ ОНИ НАШЛИ

Оно не гледа у њих. Они у њега, крајње радознало.

Оно гледа негде т а м о, као да очекује да се ниоткуда појави њему драго створење, и понуди му бело брдо спаса са ружичастим врхом.

Они нагађају ко се то бебе „отарасио”.

Бебу ти унезверени погледи нервирају. Плаче.

Неки се средовечни човек сагиње, бојажљиво узима дете у руке, онда га привија уза се... и после краћег оклевања, одлази.

Окупљени би се и даље препирали да неко, ником се не обраћајући, па ни самом себи, гласно не рече:

– Па он га однесе.

Наста расправа ко је, и с којим правом присвојио *оно што су они нашли*

СКУПО И ЈЕФТИНО

Уз бол и врисак уморне породиље још једно живо биће дошло је на свет. Бабици је требало само неколико секунди да бебу неприметно склони. Нероткиња, која је силно желела дете, за њу је платила три хиљаде марака. Избезумљеној биолошкој мајци дали су папир на којем је писало да је њена беба умрла на порођају. Потпуно бесплатно. Овога пута је јефтино прошла.

Зоран Милић

ТОПОВСКО МЕСО

Дајте ми килограм пешадинаца, без костију!

ЛАВАНДУЛА ВЕРА

ЈУТРО

Млади песник болесних живаца изашао је на ливаду, желећи да напише песму о тек процветалом цвету. Изabraо је најупадљивији, са танким стаблом и бледо плавим латицама, а затим сео и почео да га посматра, очекујући налет инспирације. Обично је инспирацију добијао тачно у подне, када је Сунце са средине неба бацало зраке по средини његовог мозга. Чинило би му се, у том тренутку, да се сва његова чула и све његове мисли стапају у једну капљицу зноја, коју он онда мукотрпно, снагом воље, мора да избаци. Прво, кроз ону најјачу бору на челу, а тек онда кроз перо.

Овога пута, све је стало у испљувак. Бора на челу је остала сува. Уосталом, Сунце још није било на средини неба и млади песник је схватио да још није време за писање. Погледао је у свој испљувак који је висио са нежне латице, оклевајући да тресне о земљу, и схватио да **све** у животу има своје време.

Оставио га је, закључивши да је на овом свету већ све написано што би се могло написати о једном цвету. Верујући, ипак, да ће у подне бити другачије, отишао је да пише о пролазности живота.

ДВА ПЉУСКА

ПЉУСАК ПРВИ

Док напољу пљушти, мислим о твојој паузи на десној обрви, мислим о потиљку налик четки за обућу, каквом сам некада брисала ципеле.

ПЉУСАК ДРУГИ

Док седим за столом, и не пушим (јер то никада не чиним), пљуште по мени твоје речи у облику домородачких стрелица.

СА ПЕСНИКОМ У ВЕЧНОСТ

Песник Миодраг Игњатовић и ја, затечени вешћу о изненадној смрти највећег песника Шумадије и нашег пријатеља Живодрага Живковића, за вечна антологијска времена ожењен Офелијом из Рамаћке цркве, пожурисмо у Крагујевац не би ли га још једном угледали. Али пред његовом кућом беху само пријатељи, углавном писци, његова једина браћа, највећи род уз кћер му која личише на белу брезу, дрво које је песник највише волео. Пред вечном кућом сачекала га његова највећа љубав: Офелија из Рамаћке цркве, и прострла му земљану постељу. Док смо гледали како одлази, све нас напушта, поветарац са Рамаћких висова лагано је титрао по жицама еолске харфе. Сви смо ћутали, као да смо желели да заувек останемо с њим. И кад је потонуо у дубину невиди и неповрата, остали смо непомични. Нико није дигао глас против!

ПРЕМИЈЕРА

Она заиста пева. Он, чудно нашминкан. Неуверљива трава. Деца с треће галерије висе предивно. Бакица иза, тапше ма какви! Коса му је опрана ко зна где. Има добру спаваћицу. Она се, с руком на грудима клечећи клања, и за тили час, фасцинантно преображава у свежањ вештачких трепавица. Оркестар дrrrrrrrrrrrrrrrrхти, ниче под сценом и ишчезава лагано пут таванице. Бар двама дамама улећу fine честице прашине у заборављене усне дупље – *sound is sound!*

Дошло ми да се убијем. Попнем се на мост. Пребацујем стопала. То чиним врло споро. Само да скочим и смрскам се по жељи. Одједном ми прилази некакав старац, даје ми неку кутију, не већу од кутије шибица, да је причувам док се не врати, и оде. Нисам могао да објашњавам, нисам могао ни да одбијем. Узмем кутију, ставим је у џеп. Дакле, пребацујем стопала. Једно, па друго... Одједном чујем глас одоздо... неко се дави! Вратим се, па сиђем где је мање стрмо... Тачно – дављеник! Једва га извучем онако без свести... дисање... срце... дисање... срце... Отвара очи онај исти старац! Вратим му кутију. Он се исправи, па је баца што је могао даље.

– Сад смо квит. – рече и некуда нестаете.

КОРАЦИ

- Добар дан!
- Добар дан.
- Имате ли имагинацију?
- Како да не, које величине?
- Па... онако...
- Желите ли неку посебну врсту?
- Нека избор буде препуштен вама.
- Онда, допустите... Да запакујем?

Посматрао је ољускан плафон док се завлачила у једну од кутија радњице на ћошку. Имала је зелене халтере и испуцале, не одвише дуге нокте.

ВРЕМЕ ВАТРЕ

Први дан: Ћути. Иде око куће. Шапуће, крсти се. Седа на пањ посечене трешње. Зури у порушен зид ограде.

Други дан: Полако износи ствари на средину дворишта. Посипа бензином и пали их. Пламени језици дижу се ка небу. Плаво -бели дим пуни двориште и кућу чији су прозори отворени.

Четврти дан: Метлом чисти остатке спаљених ствари, пребире рукама по пепелу. Седа на пањ посечене трешње и дуго, дуго плаче.

Пети дан: На пању посечене трешње коље петла...

Шести дан: Седећи на пању ћути, сећа се снова...

Седми дан: Радници будолжером руше кућу, дуго је убеђују да се склони. Она седи на пању посечене трешње. На крилу фотографије среће.

Мрак. Из аутобуса видим упаљену ватру у дворишту и силуету жене која седи на пању.

Митар Митровић

ЗАДУШНИЦЕ

Прошле недеље био сам на гробљу. Са собом сам носио велику празну торбу.

Ево, већ неколико дана нисам навраћао до контејнера. Толико сам сит, само што не пукнем. Као Јанко од Сурутке.

Јелена Наиби

ТАЈНА СРЕЋНОГ БРАКА

Једноставност.

КЛЕПСИДРА

Нашли су га у сумрак поред канте за смеће. Лежао је тамо са гадном рупом на мозгу. Идеје су полако истицале влажећи прљави асфалт. Било је ту свега и свачега: сексуалних фрустрација, сећања, разних јеретичких и антидржавних идеја. Љубави и неких непознатих створења као у магли, много безвезних трица и пар кучина. Неколико потпуно непотребних стварчица за које нико није знао чему уопште служе. Било је ту и бога, тачније богова разних врста и националности, било је вере и ђавола. Једна омања библиотека, туце ненаписаних књига, силесија неосвојених девојака. Сећања, идеје, мисли... и даље су незадрживо истицале, да би убрзо нестале у канализацији, *ad astra*.

ЗУБНА ПАСТА

Нисам схватао откуд толико рђе на сапуну. И када бих покушавао да отворим уста речи би шкрипећи испадале напоље. Као да је неко вриштао и дозивао упомоћ. А жеље би кипећи, као из експрес лонца, преплављивале свест. Људи би ме често питали да ли држим некога унутра, а ја бих одговарао како је то због зубне пасте.

Узгред, нисам разумео зубну пасту, није ни она мене разумела па смо са те стране били квит. А онда смо се разишли и остале су само две четкице за зубе, потпуно напуштене.

УБИЦА МРТВЕ ДРЖАВЕ

Наша држава је одавно престала да даје знаке живота, али она за нас није мртва!

Тачно је то да су је неки одавно сахранили, али, ипак, не да се она! Поједини органи јој и даље раде! Зато наша држава и јесте феномен. Зато је и волимо. Она је наша и никоме је не дамо!

Још увек памтимо порођајне муке које је имала наша држава када се рађала, њен крвав животни пут, а ви сада хоћете да је мртву сахраните, по други пут. Па то би је убило!

Зато вас молим, као што би то учинио сваки прави патриота – поштедите је! Немојте да вас народ памти као убице мртве државе.

Живела, браћо, наша мртва држава!

Вера Нешић

ПРВИ МАЈ 87.

Приближава се. Осећам. И дрвеће озеленело. Стојим у Јужном булевару. Из аутобуса 29 излазе Тетка и Теча. Одлазимо до стана. Поклони на столу, ментол-ликер и колачи. Изненада се појављује светлост из фото-апарата. Трубачи круже улицама. Непоновљиво.

Славка Николић-Балтезаровић

ШТА ЈЕ ЊИХОВО А ШТА НАШЕ

Око ми пучину реже. Крик галеба из таме откри место на ком рибари лове.

У дубини гладан камен гризе паучинасту мрежу, а улов крадом гута. Око засићених уста, скамењена, згуснута крв... Ледена, као вино из амфоре. Морске звезде разигране, месечину у коло призваше и, ником не беше јасно – шта је њихово, а шта наше.

ДИТЕР

Дитер је одрастао у Немачкој. Ради као инжењер на четрнаестом спрату у малом бироу у Минхену. Ту се грчи да смисли уштеду у материјалу, у броју операција, у радној снази, у свему да би и сам опстао на тржишту мозгова. У Београд је дошао случајно. Брзо се навикао на бурек и шљивовицу. Са пуним џеповима пара зујао је београдским улицама. Упознао је Гордану. Она му је дала јабуку. Он је загризао и поломио два зуба која му је за хиљаду марака наместио чувени зубар Милер из Минхена. Није му сметало што су биле санкције на које се нико није обзирао. На расанку жалио је за Горданом и шљивовицом. У своју земљу није могао да поведе прву, нити да понесе другу. Успомене је морао да прича државном службенику задуженом за безбедност. У разговору са њим дубоко је уздисао. Такво понашање је оцењено као крајње сумњиво. Уписан је у посебну књигу сумњивих грађана. Идуће године неће добити визу за Србију. О људским правима је одавно престао да размишља. У слободном времену црта зелене шљиве и кроз маглу удаљене женске диве. Гертруду води у шетњу поред реке. Она га држи за руку. Он је одсутан. Други му завиде. У очима су му шљиве. Јабуке су у крилу Гертруде. Миришу на пестициде. Полако копни. На њега наваљују земље груде. То чине бирократски педантно, узалудно. Он је у Београду свакога дана. Не виде га. На старом месту чека Гордану и као несташна кошава подиже женама сукње на Теразијама.

SHE CAME IN THROUGH MY BATHROOM WINDOW

Ушла је кроз прозор мог купатила. Није куцала, извинила се, ништа слично, само је склизнула на плочице. Лежао сам у искричавој пени, затечен, неспособан да било шта кажем.

Нехајно је протресла ватрену косу и скинула свој баде-мантил. Витка, заносна линија, чврсте, праве груди, кожа мека, бела, лепо лице које тражи и обећава много. Стресла се.

Бије промаја – рекла је кратко и затворила прозорче. Пришла ми је и села у каду као да је њена сопствена. Њено стопало ме дотакло испод стомака.

Уместо извињења почела је да меље о тешком животу стриптизете, о непријатностима које доносе пијани и либидозни типови, о свом бедном стану у подруму (ја сам у приземљу), о маторој фригидној газдарици, вероватно лезбејки, надама које полаже у посао стјуардесе на линији Београд–Сингапур, визији брака са милионером и свим другим глупостима које се таквим девојкама обично врзмају по глави. Ја сам са своје стране имао једино визију жестоког секса у топлој купки. Примакао сам се.

– Шта то радиш? – упитала је зачуђено.

– Желим да те милујем по целом телу.

– Може – одговорила је – али сунђером.

Шта се сада ту може! Девојка жели сунђер, сунђер ће и добити, а после... После је тражила да је истуширам. Дао сам јој туш, а онда... Онда је изашла из каде, пешкиром обрисала своје божанствено тело, обукла баде-мантил и рекла: „Хвала на купању”, а затим нестала како је и дошла – кроз прозор мог купатила.

ДА ЛИ ВИДИШ АНЂЕЛЕ?

Ноћ је пала. Анђели су осветлили пут ка срећи.
Ја и даље жмурим. Не видим пут али осећам мрак.
После ноћи долази дан. По дану су сви путеви светли. Ја опет бирам погрешан.
Пут који не води ка срећи.
Пада ноћ. Анђели су ту. Ја опет жмурим.

ПТИЦА, А НЕ ЛЕТИ

Имам једну особину коју други људи не поседују. Или ми бар није познато да је још неко поседује. Ја могу да се трансформишем у разне животиње. Када ми је досадно, када ми је преко главе градског живота ја се претворим у неку животињу.

Ето, баш сам пре неки дан била крава. Уопште ми се није свидело. Развлагали су ми виме ујутру и увече, терали ме на ливаду по киши, па су ме после терали у загушљиву шталу. Право да вам кажем једва сам чекала да се вратим у овај загађени град.

Али што ми је било дивно пре две недеље. Била сам орка – кит убица. Онако велика али ипак грациозна, застрашујућа али и задивљујућа, сјајно сам се провела. Када сам била гладна улетала сам у јата риба, а остатак дана сам проводила пливајући. А богами, свидео ми се један мужјак са јако лепим белим шарама.

Међутим, данас сам одлучила да престанем са мојим трансформацијама. Данас сам доживела најгоре искуство које се може доживети.

Била сам птица а нисам могла да полетим.

НЕУСПЈЕЛИ ДОДИР

Плаво свијетло из лампи повукло се у тачку. Она натрапа на помисао да би он могао бити шупаљ изнутра а говорити ствари које је чуо ходајући у сну.

Његов недостатак могао би бити предност ако од њега неће тражити да слаже гримасе љубави и да је чека док се буде враћала унатраг.

„Није интелигентно бити рањен када се то може избјећи”, рекао је Он прије два јутра.

„Он стоји у њој али не живи са њом”, шапутали су Они.

Он ће ускоро стићи до руба воћњака и чекати да му се Она јави.

Она ће стати на прозор и понављати ће причу коју је причала бака:

„У нама често може плакати онај који је мислио да зна како се проналази срећа а истовремено се смијати онај који зна да је неће наћи”.

Као што дијете у игри не улази потпуно у своју илузију - рећи ће Она и угасити свијетло.

СВИРЕПОСТ ВРЕМЕНА

- Спаваш ли сама? – питао је.

- Спавам на ивици кревета – одговорила је.

Зима са њеног тијела полако се пресели у његове носнице.

Нечујно и без видљивог труда она му слети у крило.

- Вријеме се нагло мијења – рече он.

- И свако осјећа како је безнадно усамљен-додала је она.

На телевизији се врте цртани филмови а она има провидне гаћице којима најављује чулни подражај осјећаја живота.

- Свака жена сија на површини – рекао је.

- Али такав сјај се неповратно једном јавља и ти га можеш прислушкивати као тренутак – одговорила је.

Ујутро, он се пробуди на ивици кревета. Она је стајала и гледала га.

- Колико је сати? – питао је.

- Касно је - одговори она.

- Колико је прошло времена од када сам дошао?

- Неколико свирепих година.

- Али зашто ме ниси пробудила?

- Мислила сам да си дошао да спаваш – одговорила је.

ЗАЉУБЉЕНА ЖЕНА (Мерчеп раставља љубавнике)

Састајали су се у мрачној кафаници на периферији града М. Он, старији интелектуалац, професор историје на факултету и она, новинарка у неком смешном женском часопису, витка бринета, великих зелених очију у дну којих су дремале опасне муње побуне. Чим сам их угледао знао сам да сањају како су пронашли ћуп пун златника на крају дуге. Било ми их је помало жао. Ситна боранија, имали су само једно друго и ништа више. Његова жена била је сестра једног од другова на положају, блиског пријатеља мог брата од тетке који ме је замолио за услугу: „Испитај ствар, проњушкај мало! Прича се по граду, а где има дима има и ватре. Ти си најбољи за те ствари.” У то време, почетком седамдесетих, био сам прави пас трагач, ловину сам проналазио без грешке и доносио је своме господару пред ноге задовољно машући репом. Када ме је видео како прилазим њиховом столу, он извуче руку из њене и завали се у столицу подижући чашу с пивом к устима. Седох без питања и започех тираду. Није требало много да их уверим у то како је њихова позна љубав смешна и узалудна, тек бледи одјек страсти достојан презира свих разумних људи. Он се збуњено смешкао, било му је непријатно, она је тупо зурила у пепељару пуну пикаваца. Напокон се и на њеном лицу појави осмех, а у оку заматак сузе који ће се, без сумње, претворити у бујицу плача чим остане сама. „Значи, тако изгледа заљубљена жена”, помислих. Није ме посебно импресионирао.

Ипак, и дан данас, тридесет година касније, тражим тај поглед у гомили и дубоко патим што није био упућен мени.

ПИЈАНИ СТЕВА

Сео је за сто, бацио поглед на сат, запалио цигарету, повукао дим и почео да прича:

– Живи у мом блоку један Стева. Пијани Стева. И деца га зајебавају... Налетех на њега пре неки дан. Седи испред супермаркета, пије пиво и мрмори нешто себи у браду. Једрењак на његовој мишици одавно се претворио у чамац, две модре торбе висе му из очију, руке му дрхте, крњави зуби вире између испуцалих усана, коса масна и проређена... Страшило хође да ми прода стари, зарђали лустер. *Нећу твој лустер, Стево! Не треба ми.* „Узми га”, каже Стева, „твој је за тријес` банки!” *Ако га узмем, неће више бити светла у твојем стану, Стево!* „Шта ће мени оваквом светло? Мрак је за мене! Црн мрак, онај најцрњи! Свог да ме прекрије, да нестанем, да ме нема...Ево, даћу ти га за петнајесж! Је л` у реду?” *Није у реду!* Некада је био боксер, прави атлета, а онда му је мајка умрла, брат полудео, а отац дигао руке од свега и збрисао негде... Јутрос чујем од комшије да се синоћ обесио о лустер, вероватно онај исти који је хтео да ми утрапи. Нешто размишљам, можда сам ипак требао да га купим?!

Живео је у мом блоку један Стева. Пијани Стева. И деца су га зајебавала...

МОТИВАЦИЈА

Тачно десет година, два месеца и петнаест дана пре него што ће га малолетни син његовог комшије Стеве, мали Здравко, звани Буда Тантоз, једне спарне јесење вечери сачекати испред улаза и сасути му пун шаржер метака из полуаутоматске пушке у стомак, Наполеон Кокс се, са Џимијем Глодачем, затекао у маси поштовалаца фудбалске вештине, на западној трибини нашег највећег стадиона, грицкајући семенке и нервозно пљуцкајући љуспице право у капуљачу неког јадника који је седео испред њега.

– Погледај само те цукеле, Џими! Вуку се по терену као бабе! Губе од чачанског „Борца"! Знаш ли шта њима фали? Не знаш?! Мотивација, батице, мотивација! Синоћ сам на телевизији гледао емисију о Инкама. Инке су давно ишчезли народ из Јужне Америке. Они су, батице, измислили фудбал, а не смрдљиви Енглези! За њих је то био некакав религиозни ритуал.

– Шта, бре?

– Религиозни ритуал, разумеш?! Играче оног тима који би изгубио утакмицу жртвовали су боговима тако што би им свештеник живима вадио срце из груди голим рукама! Ако мене питаш, то је права мотивација!

– То треба и ми да уведемо овим нашим!

– Аха, само оне лопуже из Фудбалског савеза никад не би дозволиле тако нешто! Хоћеш пиво?

– Ма, јок! На утакмицама је пиво топло као пишаћка.

ОБИЉЕ

Био један кљаст просјак па у једном граду цијели дан обијао прагове узалуд молећи да му удијеле комад хљеба. Неки су га тјерали без ријечи, неки псовали, неки пријетили, а неки на њега пујдали псе.

Предвече, понижен, гладан и уморан, призивајући смрт и молећи је да се не бави тамо некима који не знају шта би од благостања него да похита онима којима ће представљати спас, кљаст просјак безнадно напусти град. Иза градских зидина угледа, свега у ритама, погрбљеног просјака с овећим комадом хљеба у једној руци.

– Дођи овамо, спаситељу мој – позивао је слободном руком и дрхтавим гласом погрбљени.

Кљаст је нијемим погледом гутао хљеб.

– Да ти ниси наишао, умро бих од глади – настављао је погрбљени.

– Зашто? – једва је кроз свеле усне протиснуо кљаст.

– Шта бих ја сам с оволиким обиљем – каза погрбљени, разломи комад хљеба и једну половину пружи кљастом.

ПРКОС

Био један који је волио бос да гази по трњу и још по њему да поиграва, па га питали зашто то чини.

Први питалац смјешкао се надмоћно у седлу под којим је дрхтао преморени коњ, други је држао исукану сабљу, трећи витлао бичем.

– Зашто? – ошину га и други пут питањем и погледом први питалац.

– Одговори кад те пита! – замлатара сабљом други.

– Реци! – у змију се претвори бич у руци трећег.

– Зашто – не издржа први да и трећи пут не постави исто питање.

– Зато што то хоћу – одговори онај кривећи главу и упућујући искошени поглед према седлу. – И, јер то волим – рече скачући на нову гомилу трња.

БАКСУЗ

Никада нисам имао среће! Насмешене девојке, које су ми ишле у сусрет, на крају би притрчале неком другом, иза мене... Као у лошој реклами. Када бих био у гостима са неким друштвом, увек би најмањи комад колача проналазио начин да дође баш до мене. Ако бих кренуо на станицу градског саобраћаја, унапред сам знао да ће ми аутобус умаћи тачно испред носа, и да ћу после бесконачно чекати следећи... Када сам примљен на своје прво радно место, после месец дана објављен је стечај. Кад год одем на годишњи одмор, већ на путу ми звони телефон... Знам – или ми се напречац разболела мајка, или на послу опет не могу без мене... Увек ме се ужеле кад је нека гужва.

Сада размишљам о свему томе, док стојим са женом свог живота пред матичарем. У ствари, матичар је женског пола (питао се при том – да ли је наш језик нашао неко решење за тај сукоб пола и рода)... што и јесте оно најгоре. Не би ми све ове ствари падале на памет да управо нисам схватио – да никада у животу привлачнију жену нисам упознао! Ја се спремам да кажем оно судбоносно „да”, али не знам како... а да стигне на праву адресу?!?...

Јер, иначе, одох ја на пут без повратка!!!...

Како бих радо остао на одмору, али морам да се вратим у учионицу на предосадни час српског. Улази професорка И каже: "Вадите папире, писмена вежба!" Одједном ... завршио се следећи час и почео претходни. И не знам шта се десило јер тек треба да се деси. И ко зна шта би се све десило да време није опет кренуло унапред И сви осим мене заборавили ово.

Или можда сада време иде од будућности ка прошлости?

ОТАЦ СА ЛОШИМ НАМЕРАМА

Од како је чуо да сам болестан, отац мој по стану се скрива и онда ту негде тихо јеца. Али нема тог места где би се он могао од мене могао сигурно склонити, а да га је не могу пронаћи.

- Знам да си ту – шапућем тихо и шрафцигером обијам дрвене кутије намештаја које су одолеле зубу времена. Из одаје у одају идем на прстима и темељно претражујем. Онда нагло утрчим у кухињу и отворим врата од замрзивача.

- Овде си! – заурлам.

И, ево га, најзад. Шћућурио се у остави за кишне ствари. Као да би у тмуран јесењи дан да утекне. Покрио се кабаницом преко главе. Одале га каљаче И кишобран у руци. –Ето где си ти!– кажем му и дефинитивно га откривам. Он не сме у очи да ме погледа. Само се тресе и плаче. И мрда главом лево-десно, као, неће никада више да бежи.

- Немој више никада да ме остављаш! – наређујем му хладно, па му се унесем у лице и дрекнем: Никад више!

И док му све јаче стежем шаке око врата осећам како моја срџба расте а истовремено примећујем како ме ово све више нервира.

Душко Париповић

OVER THE RAINBOW. I AM CRAZY

Она, чак и зими, док се на олуцима вишеспратница рађају леденице и док се дрвеће овог града измучено дебелим слојем снега повија над њом, оскудно обучена са слушалицама на ушима полако корача клизавим улицама. Ваздух, који попут хладног челичног ножа сече њено грло, излази из њеног малог топлог тела као пара, ковитла се и нестаје у додиру зиме. Осећај попут истовременог убода хиљаду игала чини њену кожу накострешеном. Не, она не осећа хладноћу. Она слуша Pink Floyd.

ТОБОГАН

Моћан осећај. Седим на врху тобогана. Ветар ми милује лице. Испод мене, предиван приказ. Мирна површина воде ме хипнотише.

Тобоган је дугачак. Плав, изувијан и на појединим местима веома стрм. Ипак, јако је узбудљиво спуштати се.

Оклевам. Храброст ме наизменично напушта и враћа се. До сада сам тешко доносио одлуке. Неодлучност ми смета да будем срећан. У ствари, плашим се живота. Не успевам да се снађем. Утеху тражим у духовности. Узалуд! Зазирем од препуштања. Грчевито се држим својих начела. То је оно што добро познајем и на шта сам навикао. Контролишем емоције. Прија ми удобна зона осредњости, без туге, али и радости. Лишена страсти.

Окрећем главу и гледам надоле. Следећи знатижаљник жели да осети лепоту у којој тренутно уживам. Морам брзо да одлучим. Хоћу промену! Подижем руке са ивице тобогана и пуштам се. Уживајући у сваком тренутку, брзо се приближавам морској површини.

Изненада, запрепашћен, видим велико троугласто пераје. Није усамљено. Помаља се и друго, треће, четврто... Слеђен од страха, плуснух међу њих...

Мирко Петровић

ОБЕЋАЊЕ

Веруј ми ја немам више снаге да стално идем за тобом и подсећам на ствари ситне али битне уосталом ако код тебе не упали зелено ја ти мало могу ту помоћи уосталом ако код тебе не заживи жеља да учиниш боље ја ти мало могу ту помоћи уосталом ако код тебе се не запали жар ја ти ту мало могу помоћи ја могу само да причам па ко саслуша биће му макар за јоту боље ја могу само да причам а то је за издржљиве ја могу само да причам

Тамара Петровић

ГДЕ ТРАМВАЈИ СПАВАЈУ

Ноћ је неочекивано дуга. Хладно је, а и последњи клуб затвара врата за Децу Ноћи. Неки кажу да су они дух овога града: Али ми, Чувари Самоће, добро знамо Децу и колико им је срж града далека и недостижна. Како сваку ноћ крећу у Велику Потрагу, али их Сунце увек надмудри. А ми препознајемо тугу нашега града. Његов плач је наша музика. И чекамо зору коју нам поклања. There is a light that never goes out!

СИРЕНА ИЗ МОРА СНОВА

Радосно, Леонард је посвршавао све послове и легао у кревет раније, надајући се да ће је поново сањати.

ПОЉУБАЦ

Леонард се возио аутобусом загладан у врат младе даме испред себе.

Танка летња хаљина без крагне и коса повезана у пунђу откривале су заиста лепо обликован врат. Фини, златни ланчић лепо је пристајао на чистој, млечно белој кожи.

Леонард је био фасциниран.

Пре него што ће изаћи, Леонард се благо нагнуо и без икакве муке својим уснама досегнуо врат младе даме.

Пољубио је овлаш, нежно.

Дама се смешила још дуго након што је Леонард изашао.

Баш као и он.

Марко Пешић

СЛАТКА ШКОЛСКА ЕКСКУРЗИЈА

Чинило се да ништа не може поћи наопако. Изненада, из сасвим малог, паперјастог облачка почела је да пада киша. Да кров аутобуса није био од шећера, не би то било вредно спомена. Цело матурантско одељење ушећерених јабука панично је лупало у прозоре аутобуса, којима вода није могла да науди. Залепљени за стакло, све мањи и мањи, нису видели иде ли њихов аутобус ка Будимпешти. Можда је тако и боље. Прича се, а такве гласине никада нису без основа, да Мађари уопште не воле ушећерене јабуке.

ПТИЋИ

Прогони је сећање на све оне птиће испале из гнезда, које је, беспомоћне на плочнику, прескочила хитајући да стигне куд се запутила.

Узалуд покушава да се сети куда је журила и да израчуна колико је сада птица мање у крошњама небеским због тога. Бројање јој ремети болничарка својим упорним настојањем да јој угура кашику са храном између чврсто стегнутих зуба.

ПОЗОРИШТЕ СЕНКИ

Временом се сасвим уживела у улогу коју су јој многи, не дотичући је, приписивали: лик *суштинске* жене. Излажући се погледима ових уображених болесника (како један блистави ум, без подсмеха, назива заљубљене), никад није ишла до краја – увек је нешто остајало скривено, тајновито, недоступно – и тако потхрањујући њихову машту, у почетку ни сама није била сигурна да ли у томе ужива, или јој, као каквој обичној жени, то, једноставно, годи. Знала је да ништа не чини из злобе – и савест јој је била мирна. Уосталом, играла је само на карту мушких слабости, које је на овај начин упознала до танчина.

Кроз живот су јој, међутим, пролазили они неоптерећени крајностима: не обрушавајући се на њу бременом одвише крупних речи (којих се од првих толико наслушала), не величајући је и не сапињући коначним решењима, ови „крадљивци гнезда” би се, ипак, после извесног времена дали у бег, нестајали. А гомила вечито присутних посматрача – из обруча који се у јаловим настојањима око ње никад није стезао – немајући снаге ни за ликовање, и даље ништа није схватала. И неће.

Тако се ништа не ремети, читав поредак ствари остаје неизмењен. Игра се наставља (а свака сличност са истинитим догађајима, наравно, случајна је).

SCIENTIA PASTORALIS

Било му је крајње време кад је, изговоривши се да би мало на ваздух – чист, сеоски! – професор Радаковић, ретко угледан гост, устао од пребогате трпезе, отворио врата, тренутак-два одстајао испред куће па онда замакао иза – уз сав труд да у журби остане неопажен. Дрвењару која је служила сврси није могао да промаши. И када се већ, стицајем околности и нерадо, нашао на таквом месту (стиснут изненадном и, уосталом, сасвим природном људском потребом), овај историчар и социолог светског гласа је – што због ненавикнутости, збуњености окружењем, али понајпре зато што радознали дух у њему ипак није био надвладан гађењем – учинио разумљив гест: бацио је кратак поглед испод себе. (Треба ли нагласити да је све то било више нагонски – и ни у каквој вези с Нарцисом!?).

Наједном – као да му се очи отворише! Јер спазивши оно што се у гомилама башкарило на површини воде, повезао је, схватио у трену све што му толике године изучавања и тоне прочитаних књига нису рекле – не отворено! – *видео* је, по први пут, тамо доле, суштину читаве своје науке у простој и сад тако очигледној чињеници: да *оно* увек исплива на површину!

Излетео је одатле поражен – и срећан.

СВЕЖЕ ОБОЈЕНО

Најузбудљивије су капије, помислих, савлађујући грч: пробудио сам се у Дубровнику! Не треба ми много да се, у почетку смртно озбиљан, ипак уверим да је, баш све, као некад; па се, под својим делом неба, опуштам; то сунце!

С десет година сам био први пут. Клинац. Породични излет. Гужва невиђена. Треба паркирати ауто – сат времена. Треба обићи зидине – два сата. Старијег брата удари сунчаница: ништа од купања.

Е, са двадесет – то су били дани! Једва да сам и спавао. Ноћна лудовања. Љубави. Дању, зна се – Локрум. Пре тога, у „Градској кавани” – омиљеном састајалишту Београђана – обавезна бела кафа (са *ф*!). Некако у то време, кад сам током године опседао Кинотеку, помињање Дубровника у „Розмариној беби”, Поланског, изазвало је у публици опште овације.

Са тридесет сам га видео последњи пут: свом клинцу да покажем.

И сад, одједном – опет Дубровник! Исти. Ту, преда мном. Најузбудљивије су капије. И већ сасвим разнежен, тек касније примећујем да ми се уместо сунца, одозго, бескрајно невино, смеши Розмарина беба.

Невенка Д. Поповић

ЛУТКА С ЦРНИМ ЦИПЕЛИЦАМА

Жена је постајала неодређено сетна пред излогом с луткама. Правила их је и деца су их волела, највише због њених прстију и љубави у коју их је облачила. Па ипак је њеним луткама увек нешто недостајало.

Жена није знала зашто плаче пред излогом све док из њеног детињства није искрсла лутка, најлепша лутка са црним ципелицама, коју су дали другом.

Наравно да никада није сашила такве ципелице, али деца су их волела, баш као и оне праве, из детињства.

БОЛИД

Од малих ногу желео је само једно – да буде возач болида формуле један. Навијао је за Жака Вилнева и сваке године ишао на „Велику награду Канаде”. Онда су дошли жена и деца и морао је да пронађе ухлебљење. Постао је пилот ратног ваздухопловства и возио Ф16 пун осиромашеног уранијума. Једног дана изнад неке недођије, којој ни име није знао, случајним поготком домаће противваздушне одбране завршила се његова возачка каријера.

ПОСЛЕДЊИ ОСМЕХ

– Ја још не могу да верујем да чича Илија није са нама. Нека му је лака земља! Како се то догодило? – упита Аристотел.

– Па шта да ти кажем – уздахну Тоза – такорећи изненада. У ствари, већ годину дана смо се спремали за оно најгоре. Данас-сутра, данас-сутра и већ смо мислили да неће ни умрети, а прекјуче зове он мене, хоће нешто да ми каже. Видим да му није добро, слутим, али не смем да помислим. Питам га: „Тата, па како ти је, треба ли ти нешто?” Причам како је кукуруз никао. Крава се отелила. И све тако не бих ли га развеселио. Говорим му како ће још дуго да живи и да нипошто ове године не сме умрети јер, знаш, у неким смо дуговима, па га молим да издржи бар до зиме ако може, а ако издржи дуже, онда још боље. Причам тако, а он се смеши. Мислим, добро је. Развеселио се. Тек он ће одједном: „Звао сам те да ти кажем да ћу сада умрети”. И нећеш ми веровати, драги мој пријатељу, тако и би. Само што то рече, издахну, а онај осмех оста на његовим уснама. Ето, тако је то било.

– Нека му је лака земља! – уздахну Аристотел.

ПРИЧА О ЉУБАВИ
(или ТРАЖЕЊЕ НАЧИНА)

Прилично необично за једног мушкарца, рекла је угледавши гомилу књига о цвећу, уредно наслаганих испод урамљене фотографије мојих родитеља, који су једнога јутра пронађени мртви у брачном кревету. Очима претвореним у упитнике ме је натерала да пола сата говорим о девојци из цвећаре и тражењу начина да јој се приближим.

Да ли си још некада био заљубљен, питања у њој се нису смиривала. Пратећи јој погледом прсте који су клизили рукавом моје кошуље, купљене у бутику у којем је она радила, трудио сам се да смислим како да оћутим причу о виткој црнокосој из продавнице погребне опреме и крезубом, прљавом момку који ми је оне вечери онако јефтино продао пиштољ...

Само неколико минута пошто је прочитао последњи стих песме за коју је рекао да је посвећена њој, дозволила му је да јој разголити груди и да под прстима осети влажност њене тајне.

Нешто касније, пунећи јој бедра, почео је да осећа како га све више замаара да памти којој од њих је коју песму већ читао...

МИСЛИ, МИСЛИ, И

Наслоних се топлом надлактицом, уснама уперених у зачеље модрог тавана. Уцрвљали рамови не узбуђују чула укуса упркос масноћи црвенога кармина. Кажу: „Јасно! Она *мисли* о голубу нашкрабаном на распуклој дасци”, а ја о поимениченим придевима. Моћна окорела красота тада потапа нужност и руши оцаке. Какво запуштено одушевљење може себе осудити на превару о *Независној мисли*, а да не оједе темељ? Коцка никада нема заобљене ивице. Садим коров уз леву, постављам празан кавез уз десну ивицу. И бацам камење у центар.

БОЛЕСНИК

Отац Милоша Босанца се нагло разболио и почео кукати. До неба су његови вапаји допирали, па је дојадио и породици и богу и људима. Нити је могао ни знао казати што му је, нити су љекари какву болештину код њега открили, али су казали и то да од кукњаве они лијека немају, да је тако како јесте, а до када ће чича кукати – то они не знају нити какве прогнозе желе давати.

– Добро је! – каза Милош, изненада. – Боље да кука него да се смије без разлога. – додаде.

Замислили су се нешто, вјероватно над собом, они који најприје не могаху обуздати смијех.

НЕДЈЕЉНО ЈУТРО

Сједио је дуго у башти запуштеног ресторана у којему гост није светиња, уз музику којој нема замјерке, уз кафу коју је поручио, а није добио, уз мирисе ђевапа које су други поручивали, уз угодне разговоре за сусједним столовима – које у густошћу пренатрпаног простора није могао избјећи и да је хтио, уз мјешавину својих и туђих дуванских димова, уз сасвим пријатан и окрепљујући повјетарац који је доносио љековите мирисе и свјежину са брда уоколо, уживајући у свему више него остали – одлазио је сасвим задовољан, јер је он као и увијек ту сваком љепотом послужен, а да га питате зашто је то тако – не би вам знао одговорити, јер он никада, па ни овај пут, ту није дошао због онога што га конобар може на тацни донијети.

РЕШЕЊЕ

Господин Драгољуб Марјановић се стално жали на све већу скупоћу млека. Његов комшија Стамен Сретеновић се више не жали. Каже, не треба му млеко.

А Верољубу Стојановићу више не треба ништа. Умро.

И?

И тако кренуо једном господин Милисав Сретић главном улицом.

И?

И срео жену свог живота.

И?

И она прошла поред њега.

И?

И никада је више није видео.

БИБИ КОЈА ЈЕ ВОЛЕЛА ПАРФЕМ МАЛУ СИРЕНУ

Она је била прави лептир са тишином у коју дирате да би научили нешто о искрености. Мирисала је на ванилу и чинила је све да будете сигурни уз њу. Симона је делила собу са Биби у песничкој колонији. У соби препуној мириса једино су без мириса били мобилни лутак, Зубадин, како га је Биби назвала, и Мики, црни кокер шпанијел са фотографије који је красио део ноћног сточића.

Обе госпођице редовно су пресвлагале своје јастуке јер су изјутра били потпуно мокри од Сланог сна. Код Дирера у кафеу препричавале су своје снове из мрака и ситиле храну до честица, јер је Биби имала теорију да је добро сажвакана храна рецепт за дуг живот.

– Да ли да се претворим у стакло или да храбро окаменим сваку своју реч? – питала је Биби.

– Знаш, речи су налик сузама, умивају нам лице. Зато имамо то деце лице, видиш ли да се свет заморио, заокруглио, остарио – рече Симона.

Биби се спрема да чита своју поезију. Публика је била напета.

– Да ли да скупим своју косу? – упита Симону.

Не, разбацај сву њену лепоту и стави је преко левог ока. Мораш сакрити лево око, да умањиш своју снагу.

Биби прекри косом око, успорено стави парфем Малу сирену на врат и брзим летом изађе кроз прозор.

ЧЕЖЊА ЗА МАЛИМ СУВЕНИРИМА

Џорџ је из дана у дан нервозно шетао атељеом носећи у рукама Симонин шал од чипке. С времена на време би га мирисао и удисао. Ноћу би га сакрио у ципели. Једноставно, морао је. Испод кревета скривао је и Симонину розе хаљиницу коју је носила када је имала пет година.

Зашто је све те ствари Џорџ задржао? Да би био миран и спокојан!? Можда је проблем у томе што је превише миран.

– Послаћу јој само један глас. Један сувенир – помисли Џорџ, као опомену да више не желим да те ствари држим у својој кући.

У понедељак ујутру Џорџ је ставио малу корњачу у кутију од ципела, покрио је чипканим шалом, у црну марамицу умотао перо голуба и све то послао на Симонину кућну адресу. Хаљиницу је задржао.

Када је Симона отворила пакет, плакала је над угинулом корњачицом и брзо писала писмо Џорџу. Никада га није послала.

Знам, ово је болна игра која се зове чежња за малим сувенирима или бесомучно трагање за потврдом да неко још увек држи нечије срце у фиоци писаћег стола.

– Да ли ће се овај круг сам затворити – рече Симона, и у парку испред зграде сахрани корњачу.

АНАЛИЗА ЗУБНИХ ПЛОМБИ

Изула је своје лаковане ципеле и бацала их високо ка месецу. Стратије је јурио једну по једну ципелу и хватао их. Изненада, девојка прекину ову игру и подиже чипкану блузу. Откри улегнуће између дојки. У левој корпи грудњака била је сакривена дирка од клавира, већ помало излизана од додира девојчине коже.

Стратије, по вокацији стоматолог, гледао је у дирку, која није ни мало подсећала на беле пломбе. Чудио се смелости девојке и питао се шта она од успомена носи у гаћицама. Док је размишљао, повремено је завиривао испод њене сукњице, смело а ипак почетнички, као да прегледа тек исклијале умњаке.

– Зашто проучаваш мој пупак?! Милујеш његов круг! Да ли је он вешто изрезан? Можда би ти светлост појаснила ствари? – питала га је.

Стратије је ћутао. Онда је заузео позу блудног сина и кренуо да испитује њена колена, пребројавао јој је зубе и то неколико пута.

– Да ли си носила протезу као девојчица? – упита је.

– Обожавам протезе, – рече Симона, и извуче из гаћица малу металну плочу, на којој је био утиснут лик средовечног мушкарца са брадом и дугом косом.

ПРОМЕНЕ

Вечерас је дошло до страшног померања на тавану наше старе куће. Креденци, столице, стари душеци цвилели су и плесали као да их неко невидљив, безуман напада, стакла на прозорима лупала су као да бомбе падају, а ветар који је свирао кроз шупљине старог крова као да је поручивао: ово се без мене не дешава.

Вечерас нам је умрла бака. Лежала је непокретна већ пола године, хранили смо је као дете, пратила нас је бледим погледом, с времена на време заустила би нешто да каже, али не би успела. Последњег је мене погледала, избезумљеним беоњачама, па су се њене очи угасиле.

А куца нам се оштенила. Гледали смо је како се напиње, цвили, изгледало је као да ће душу испустити, и њена њушка молећиво се усправљала пут мога лица. Шта ли је хтела од мене? Стомак јој се грчио, уз тешко дахтање. Када је све било готово, лизала је једно једино штене, црног, малог, улепљеног пса белих очију.

Ја сам се посекао. Кришка хлеба у мојој руци зачас је била преливена светлим млазом из посеченог прста. Отишао сам по газу и алкохол, и када сам се вратио у кухињу, видео сам комад хлеба натопљен крвљу, са једне стране начет ситним, животињским угризима, са друге стране нагрижен људском безубом вилицом.

ПИНОКИО

...можда ћу се у тренутку претворити у дрво, направиће можда лулу од мене, или лист хартије, или ћу угрејати некога ко се смрзава, пинокио, не знам дрводеља је ту, креше гране, затим доручкује, узима тестеру секиру шта год, не знам јер немам очи, не знам јер немам руке, дрво сам и имам једино гране, и опало лишће, и стабло које се грчи, корен стабло лист; они су пијани, они не знају шта раде, не знају да и дрвеће воли музику, да и дрвеће воли нежне речи, а тестере и секире презире можда једино зато што нема руке, што је беспомоћно. И већ више нисам дрво него пањ, чудим се, чудим како ме не можеш убити, посечеш ме и ја више нисам дрво него пањ, и даље ме има, а кад ме изваде, бићу извађен пањ и рупа у земљи, а мало касније затрпана рупа и трули пањ. Али ни ту није крај, све се мења, и једнога дана можда ме поново буде, трска у мочвари, травка на ливади, или човек чије име нешто значи...

ПАКАО

Празна соба. Угашена светла. Из даљине допиру два гласа. Назовимо их Тања и Миша.

Тања каже: Знам, ја живим Танталовим животом...

Миша одговори иронично: Благо теби. То значи да си бесмртна.

Тања је нестрпљива: Ма не, слушај! Моја мама има ормарић пун слаткиша. Увек га држи закључаног, каже да су слаткиши за госте. Понекад од маме украдем кључ и пришуњам се ормарићу. Али мама ме увек открије пре него што га отворим. И тако ћу заувек остати жељна слаткиша, јер нама гости никада не долазе.

Миша одмахне руком: Баш занимљиво. Али слушај: ја живим Сизифовим животом.

Тања се зачуди: Стварно? Како то?

Миша, пун важности прича: Овако: имам једну вееелику стену. Морам да је откотрљам на врх једног веееликог брда. Стена је веома тешка, сва пуна избочина, а брдо страаашно стрмо. Тако гурам, гурам, и мало пре врха стена ми се отме и скотрља у подножје. И сваки пут се то деси, добро је да се још нисам повредио!

Тања саучеснички шапуће: Незгодно. Заиста незгодно...

КАКО ЈЕ ЦЕЛАТ ЗАМАЛО ПРОНАШАО ГИЉОТИНУ

Одлучио целат да изврши самоубиство, али није знао како сам себи да одсече главу. Након дугог размишљања одлучи да на плафон привеже тешку секиру, затим да легне на под и да потезањем конопца спусти сечиво на свој врат..

Тако би заиста и била пронађена гиљотина да њен стварни изумитељ, Француз Ж. И. Гиљотин, није био лекар. Тврдити да је при томе био и целат, значило би оптужити човека без чврстих доказа.

САСВИМ ДРУГИ СВЕТ

Све сам покушао. Косио сам гробља, садио на њима руже и хризантеме. Беле, црвене, жуте, заливао их и окопавао. Наранцама, јабукама и смоквама украшавао сам суморне надгробне споменике. И цигаре палио. И кафу кувао. Са лоповима сам се борио. Спречавао их да скрнавe гробља. Терао их и клео. Капеле сам градио и одржавао, стазе и богазе правио, да се имате куда вратити. Осветљење увео да вам пут осветли.

Све сам покушао, не бих ли вам живот учинио лепшим. Верујте ми, господо вампири, баш све. Али морате схватити. Иако имате власт у рукама, ово је сасвим, сасвим други свет.

МОЈ ВЕЛИКИ ОТАЦ

Мој велики отац нема длакаве уши.
Мој велики отац нема хладне образе.
Мој велики отац има пријатан глас.
Мој велики отац има велике руке.
Мој велики отац са уживањем чеше дупе.
Мој велики отац увек када му тражим паре, не може да нађе новчаник.
Мој велики отац руча. Велики осмех му се развлачи после сваког
залогаја.

Мој велики отац увек спава после ручка, са рукама под главом и
новинама преко лица.

Мој велики отац када се све узме у обзир, личи на правог оца, и на вашег
оца. Али мој велики отац може, кад хоће, да буде и сероња. Велики сероња.

Мој велики отац када се пробуди укључује телевизор и тражи да му се
донесе хладно пиво из фрижидера. Док пије пиво увек пуши, тихо подригује и
гласно псује државу. Изјављује да због лоших вести мора да иде да *се исере*.

Мој велики отац је једини велики отац у граду који дневно троши топку
тоалет папира на плаве квадратиће.

ТУЂА ЖЕНА У МОЈОЈ ПРИЧИ

Мој љубавни живот је у успону. Нова тајна веза ме потпуно испуњава.
Најчешће одлазимо у удаљене мотеле где водимо љубав до миле воље. Никад не
тражим да ми прича о својој прошлости. Понекад причамо о будућности. Бар
она прича.

Лепо ми је. После дужег времена задовољан сам собом. Док се удешавам
пред огледалом, изненада почиње да прича о свом мужу. Њен глас продире кроз
одшкринута врата купатила. Критикује његово понашање. Лепо се чује шта све
говори о његовом певању у купатилу и хркању, његовом подригивању и
додиривању панталона у пределу препона. Сликовито описује његов изглед:
танке руке, криве ноге, лоше држање, буљаве очи, бубуљичава леђа.

Нисам више сигуран ко је у огледалу.

ШАРКА

Ноћ глува. Ни ћука, ни вука. Склупчан на камену. Станцу. Телом га загревам.

Она ми се узмигољила. Под паздухом се скружала. Глатка. Без кошуљице. Дрхтурим. Дамари ми бију. Она хладна. Ни језиком да палацне.

Зором ме роса умила. Подневно сунце њу је измамило. У трави јој шару спазише. Са земљом јој кости измешаше. Дреновим коцем јој главу прободоше. Из очњака јој отров просуше.

Моји неразазнаше душманина. Присојкињу убише. Невиност не заштитише. Хајка ми се приближи. Крвљу острвљена. Нови збег потражих. У азилу се вечном нађох.

ПРЕДСЕДНИК

Запало нас. Бирамо председника. Да нас уједини. Под земљом и на небесима. Да нам буде врховни командант. Вероучитељ. Да столује у Двору. Да му простремо црвени тепих. Да мрава не би згазио. Да нам се спушта и диже. Застава. Да запевамо химну. Како нам одсвирају. Да нам поклања живот. Или смрт. Да злаћаним пером потписује указе. И отказе. Да се имамо коме тужакати. Да нас позива на раскошне балове и пријеме. Да нас и Он, а не само Бог, види. Да командује почасним, а не стрељачким плотунима. Да нам приређује ватрометине. Да себи бруси одликовања. Нама да припучи медаље од лима. Да нас мило, с висине, из авиона погледа. Да нам се сретно врати и приземљи. Да му машемо сигналним заставицама. Да препозна земљу у коју се враћа.

Одвићи ћемо га од урођене скромности. Силом га уселити у једну од Дедињских вила. Дати му право прве брачне ноћи. И доживотну апанажу. Нама је довољна и његова милост.

Нека победи и у мртвој трци. Бираћемо га макар и доживотно. До краја његовог. Или нашег. Народа најстаријег.

БУБИ

Није са Балкана. Али, и он је мешанац. Пркосно уздиже уврнути реп. И маше. А није кучка. И не ћера се. Био је у азилу моћне државе. Заменио га је мојим брлогом.

Свакодневно ме изводи у друштво познатих. Да и ја будем виђен. Креће се у оквиру својих утврђених граница. Редовно их запишава. На јаче од себе режи. И насрће. Искушава и мене. Увлачи ме у њихово крваво клупко. На кордоне лаје. И пролази. Постаде лајава опозиција.

Не штрајкује глађу. Себи задржава кост. Мени препушта моју кожу.

Све људско није му страно. Хоће да делимо мој залогај. Отима из уста. Грize руку која га храни.

Протестује. Одбија шетњу. Демонстрира. Упишавањем.

ТВ-у окреће леђа. Новине подастире. У медијском је мраку.

Људе распознаје по мирисима. И карактерима. Непријатним.

Улаз му је забрањен у јавне куће. И у атомско склониште. Лајао је на звезде. И на бомбардере. А није постао пас рата.

Ја сам успео да променим господаре. Њему сам остао веран. Захваљује. Пушта ми своје буве.

И тако, Бог нас састави. Да животаримо. Пасји живот. И нико није зажалио.

МЕТАМОРФОЗА

Тренутно сам нико и ништа. Моје *нико* има величину и ужива у својим ништаријама. У ишчекивању да добијем лик који ми следује, тумарам улицама. Немам више шта да видим. Све само нико и ништа. Слепци у гомили за идентитетом. Можда је сувише нарцисоидно што све чешће стичем утисак да је моје *нико* ипак много веће у односу на њихово *нико*. Кладим се да је тако!

Ето, ако баш желиш да провериш, питаћемо свет. И, тако, једног јутра, напишем поруку колико сам ја нико и ништа. Потпис: *нико и ништа*. Уредно спакован папир у боци обилазио је свет, али одговор није стизао.

Пријатељу мој, нико и ништа се стиче временом, а теби дајем ову причу да овладаш њом и постанеш бар ти *неко и нешто*.

ВИДОВИТОСТ

Пред парапсихолозима напишем број девет на папиру, папир затворим у коверту и онда кажем: Видим деветку!

Међутим, парапсихолози отворе коверту, погледају папир и кажу: Тетка-Видо, није тачно, овде је написан број шест.

Питала сам се: Ако ја лажем да сам видовита, зашто онда толико верују баба-Ванги и тетка-Вави?

Чика Видоје ми је објаснио да ја јесам видовита, али да су парапсихолози у праву, зато што су, јадничци, наглавачке прочитали број.

TRUE OR FALSE

Дивим се људима који увек имају идеју за писање (Нервирају ме људи који увек имају идеју за писање) Свака им част како су увек пуни сјајних замисли (Осећам: љубомору зато што немам ама баш ниједну сјајну замисао) Слушам са искреном пажњом њихову животну причу, како им се срећа осмехнула, тако што им је из првог покушаја примљен рукопис (Проналазим: оправдање за себе и своју неспособност да се мени тако нешто деси) Пажљиво слушама како тај срећник по целу ноћ седи, пише и за месец дана има написаних неколико стотина страна (Црвеним: због својих неколико стотина ненаписаних страна) Пуна сам разумевања, схватам и савршено комуницирам са тако талентованом душом која је због писања жртвовала живот обичног смртника (Пролази ми кроз главу: како ја себе, ето, јесам жртвовала зарад свете дужности сталног посла, редовне плате, социјалног и здравственог, али бар нисам неки умишљени писац, који је још увек „код маме и тате на храни”, а „тек му је тридесета”) Слушам их како причају о поетском заносу, о усхићењу ствараоца, описујући осећања која их вознесују до небеских висина (Зеленим: у лицу, осећам благу напетост и мучнину, због тих поетских „висина”; кнедла у грлу; удави ме та гомила надобудности) Пружају ми руку на растанку, са обавезним смешком, тиме ми указују част, јер ја сам неко ко заиста види њихову величину (Не могу: да верујем да овакав Его трип постоји; смешкам се у себи, уживајући у својој „низини”. Без иједне сјајне замисли)

КЊИГА КОЈА МЕ НИЈЕ ОСТАВИЛА РАВНОДУШНОМ

Нисам мислила о љубави што је иначе реткост. Ни о смрти. Ни звезда није било на небу. Ни мириса које доноси пролећни ветар. Равнодушност је грозна болест.

Пуцкетала сам ноктом по порцуланској шољици за кафу и мислила о сну који нема значење. А затим, један трзај лактом и брдо књига са полице сручило се по мени да би се на мојој глави зауставила само једна која ме је пресавивши на пола заштитила од осталих.

ЈЕДАН ОСВРТ НА ТРЕНУТАК

У овом тренутку неко или воли или мрзи или говори или ћути или пева или плаче или броји дане или куца на машини или пише писмо или дуби на глави док му се не омакне па онда пређе на трепавице или скаче или се бечи или игра тенис или пије кока-колу или брани на голу и ... ко зна како му је. Сасвим је могуће да неко у овом тренутку ни о чему не размишља, ни о чему не сања, никога не чека, ни за шта неће да чује, никоме не верује и... биће да је сасвим сам.

Када би знао да говори, сваки тренутак би за себе рекао да је велики, да је једини, да је прави, да је последњи и изнад свега пролазан. Зато ако не знате шта бисте, ухватите га осмехом, јер најзад, ваш осмех је најважнији у овом тренутку док тамо неко или шије или пије или маше рукама или се претвара или сања или... ко зна шта у овом тренутку мисли да зна о вама... А не зна.

ДИСТАНЦА ИЛИ ТАКО НЕШТО

Не бих постављала питања: Када? Где? Шта мисли о... Кога сада...
... И не бих изговорила никада: Када ћу... Зашто баш ја да... Шта ли мисли када каже: О, па нисам знала! Зар је могуће да ништа... Не знам...
Стварно!

Корак мали направим... Па онда трчим, трчим, трчим... Уназад.
Стално. И ничему.

А могла сам да кажем: Обожавам те, или тако нешто...

КРАЉ ЈЕ ПАО БЕЗ ВЕЗЕ

За шаховским столом седе два мушкарца. Бели краљ је на пољу Е4, дама на Г4 и скакач на Д5. Црни краљ на Д6 и пешак на Г5. Играч повлачи краља са Е4 на Ф5. Противнику у мислима лето и Сутоморе. На клупи пред железничком станицом упознаје девојку и са њом улази у купе. Причао је о градњи викендице, она о приватном смештају. Када их погледаш са стране, помислио би – одавно се знају. Воз је прошао Бијело Поље, Пријепоље, Прибој. Прилази Златибору. Тата и мама су код татиних. Хајде са мном! Имамо два дана да упознаш Ужице. Други пут – одговорих. Она изађе из воза и појави се с друге стране прозора. Воз уклони са видика и њу и мене. Играј! Краљ са Д6 на Д7. Зар вам ово није супруга? Не. Данас сам је упознао Краљ са Ф6 на Ф7 – мат! Јеби га, морало је тако да се заврши.

ЧОВЕК КОЈИ ВИДИ ЛЕПО

У гужви која је настала, на бину се испења човек. Рукама је утишавао присутне. – Молим вас, пропустите човека који види Лепо! Молим вас! Ви из последњих редова! Размакните се!

У недоумици, тек на трен обуздана, гомила се размаче да пропусти високог мршаваг човека. Како је напредовао, обруч се склапао око њега. Ово острвце препознавања Лепог одржавало се тек у дисању једне душе у миру.

Неповерљиви, из првих редова, дочекаше га са увредама. Чинило се да његово Лепо, засигурно није и њихово Лепо.

Несигуран у исход овог немира, малопређашњи говорник спусти се назад у масу.

Испевши се на пустопољину бине, човек који види Лепо окрену се маси. Налети повика се одбише од њега, преко глава незадовољних, све до старе фасаде Музеја на Тргу, те се слеглоше у лагани жамор.

Однекуд, из гомиле, долете питање: – И шта сад?

Човек који види Лепо наклони им се, прстом притисну усне и рече: – Пссссст!

НАЈВЕЋА ЉУБАВ

Још од првих студентских дана био сам опседнут њом. Заљубио сам се у њу и она ми је постала опсесија. Ноћу сам сањао о њој, а понекад се дешавало да сањам како је губим. Тада сам се нагло будио из сна, сав ознојен и узбуђен од страха. До јутра не бих могао да заспим. Знам, прво морам да завршим студије, да бих што боље могао да парирам осталим ривалима, а онда ћу се свом снагом, свим својим бићем, целим својим животом посветити том једином циљу – да је освојим. Нећу бирати средства, чак иако будем морао да газим преко мртвих, јер је толико волим, да не могу да живим без ње. А кад је освојим, нећу је никоме дати. Цели свој живот ћу је задржати за себе. По цену и државе, ако треба, јер власт – то је нешто најлепше и најдрагоценије на свету.

ТО ЈЕ ЖИВОТ

Што се тиче живота – не могу да се пожалим. Пружио ми је све што је могао. Ђак-пешак сам постао тек у петом разреду, када сам већ био велики дечак. Богами, већ од самог почетка сам добио нове опанке за зиму, а од седмог разреда праве правцате гумене чизме. А тих десет километара? То сам прелазео к'о од шале. После осмог разреда, изгледа да је било неких проблема око мог уписа у гимназију, иако сам био „вуковац“. Моји никада нису причали о томе, али сам начуо да су продали краву, да би ме уписали у школу. Касније су морали да продају и њиву да бих се уписао на факултет, иако сам био одликаш и положио пријемни. Али то је сасвим нормално. После сам се већ сам сналазио. Био сам трећи за кревет у дому, а онај други и онако никада није био ту. Бавио се шверцом и стално је био на путу, тако да смо се нас двојица ширили у кревету. Лако сам долазио и до новца. Бирао сам најтеже физичке послове, јер се добро зарађивало. Могао сам да плаћам испите, а остајало ми је, богами, за кифлу и јогурт. Дипломирао сам на време и само три године тражио посао. Ево ме сада код мојих на селу. Уживам цело лето и чекам да ме позову преко. Читам у новинама да Запад вапи за младим стручњацима.

РЕЛИГИЈА

Господин Д-12/7Ж редовно уплаћује лото. Игра обичан тикет од осам колона. Уписује бројеве у првих шест, иако моли да му се наплати свих осам. Случајне бројеве које би попунио у преостале две записује на посебан папирић и увек, баш увек, једна од оне две неуплаћене колоне добија седмицу. Једанпут је чисто експериментално попунио и преостале две, али шипак – није погодио ништа... Следеће недеље стари ритуал – премију (не) добијају бројеви са незваничног папирића. Два милиона марака добија неко други. Пссст... господин Д-12/7Ж зна добитну комбинацију. Господину Д-12/7Ж осмехури испод носа, гвири изнад браде – то је израз потпуне радости, чешћи но код осталих животних форми.

НАУЧИЛА ГА ЈЕ ДА ВОЗИ БАЈС А ОН ЊУ ДА ПЛИВА

Има једна сликовница. У њој река. На обали реке дизалица. Дизалица истоварује руду са брода. Дизалица утоварује руду у вагоне. Испод руде која је у ваздуху налази се дрво. Испод дрвета је клупа. На клупи њих двоје супротнога пола.

- Шта ти више волиш: кох, гриз или сутлијаш? – пита га.

- Тешко питање, али рецимо, кох.

Пољубила га је у нос.

- А да ли ти више волиш... у ствари, шта више волиш: ким или сусам? – пита је.

- То ми је још теже питање. Да лупим, нека буде – ким.

Пољубио ју је у браду.

Један пољубац ослободи шест калорија. Укупно су изгубили дванаест.

Деца могу једну сликовницу да гледају по цео дан. Чим научиш да читаш постаје ти незанимљиво.

Сликовнице су кратке.

Што рече мој другар Стрипи у неком његовом стрипу о Јоци Хибриду ако не схватите ову причу никада нећете успети у животу.

Тог ненормално врућег августа родитељи су ми били у селу, а брат на мору, те сам уживао у слободи, али сам морао сам себи да кувам, перем судове и заливам прашуму цвећа на тераси. Претходног дана пекао сам неке, шта ли су, ваљда неке погачице са сиром. Прао сам од врућине већ усмрделе судове. Држао сам у пенушавој руци плех који је задржао правилне обресе пода погачица. Одушевљено сам буљио у правилне фигуре опсесивних боја и рељефа. Право уметничко дело савремене плеховске продукције.

Сунђер натопљен пеном постепено је гребуцао остатке са плеха.

СРЦЕ

Ми имамо једну од најбољих, ако не и најбољу армију на свету. Не, нисам мислио на њену снагу, него, ако могу тако да се изразим, на њено срце.

И наша армија има тенкове, наравно, али они се крећу искључиво ноћу. Право је уживање посматрати их како у кристалним децембарским ноћима миле по градским улицама, дискретно се завлаче као челични врапци испод прљавих семафора.

Без обзира на чињеницу да је на снази војни пуч, возачи и посаде наших тенкова су дискретни, готово нежно обзирни. Нема ниједног непромишљеног геста, изненадног праска заглашујућег тутња или детонације.

Наша армија, једноставно, води рачуна о дечјим сновима.

Јер, деца су наши будући војници.

ГОСПОЂА К.

Годинама је госпођа К. живела међу нама, а да о њој ништа нисмо знали. Неки су уздисали за њеном лепотом, а неки су је само заједљиво посматрали, али она је имала урођени дар да држи људе на одстојању, тако лепо да то ни једни ни други нису примећивали, па се нико није усуђивао да своја осећања према њој и огласи.

Како се, у задње време, госпођа К. није појављивала, комшије се јако забринуше и обавестише полицију. Кад полиција дође, одлучише да насилно отворе врата. Имали су шта видети: лепа жена, педесетих година, лежала је мртва на кревету са испражњеном флашом вискија поред себе. На зиду, изнад кревета, било је крвљу исписано: „Сексуална револуција је, поред комунистичке револуције, била највећа у историји људског рода, али је и она могла пропасти јер су је водиле курве”.

Смрт госпође К. био је чин само за полицију, али не и за њу и њене суседе. Одједном смо је васкрсли, одједном смо знали све о њој. Уселила се у наша срца, у наше главе. Оживела је, постала је власник сто живота, које смо јој подарили, ми који је никад нисмо знали ни искрено волели. Сада госпођа К. живи животе које ни сама није могла ни замислити ни пожелети.

БРЕЗА И СТИД

Једног маја 1995. године одлучио сам да умрем – ментално, јер су ми и земљу и фирму лопови растурили, а ја сам увелико спознао сва лица и наличја правде па ме надвлада равнодушност и искуство малог прста. Рекох себи: мртав си за све правде – и у фирми дадох отказ.

Данима сам лежао и буљио у плафон, сахрањивао векове и све оно што сам мислио да има неку вредност.

После десетак дана бесмисленог излежавања одлучих да прошетам своје телесно биће, међу људима, пошто је оно још живо.

У једној улици у сусрет ми је ишла група пијаних дечака, и то не би било ништа необично да се један дечак не залете и дохвати младу, тек олисталу брезу и поломи је. Из мене куљну ватра, али у задњем тренутку спречи ме моја одлука да за правду више ни мали прст не залажем. Младићи прођоше, а мене стеже грч у грудима и ошамари стид по образима.

И данас, кад прођем том улицом, понекад ми се привиђа млада бреза, а понекад јасно чујем њен јаук. И увек осетим онај исти грч у грудима и стид на лицу. Али и даље корачам, мртав или жив – не знам, али је већ пуних осам година како се са човеком нисам посвађао, цео свет сам ослободио од самог себе.

ЖИВЕЛИ, СОКРАТЕ

Знате ли оно када су у Старој Грчкој осудили Сократа на смрт јер је кварио омладину и говорио против богова, потом га затворили у ћелију, а он одбио помоћ пријатеља који су дошли да га избаве, па када је дошао кувар са чашом вина отрованог млевеном кукутом и пружио му је? Знате ли шта је тада рекао?

Рекао је „Живели!”, и попио је. Иако, можда, у то време није владао такав обичај.

МЛЕЧНИ ЗУБ

Он путује. Она жели са њим. Он се не слаже. Она и даље жели. Он мења термин. Путује раније. Она не мења ништа. Путује. Касније.

Путују обоје. Сами. Да се сретну.

Она има лутку. Бебу. Дечака. Са плавим окицама и два бела зубића.

Симпатична. Млечна.

Она милује мекану главицу. Он је на трен такне и брзо склања руку.

„Уништила си ме!”

Она одлази. Поклања лутку девојчици. Управо је извадила први млечни зуб.

ДРУГ ГОСПОДИН

Био је млађахан. Једном. Не тако давно. Био је Друг. И Члан. Тамо Неког Важног Комитета.

Био је вољен. Од другова. И другарица и секретарица. Мазили га. Тепали му. Величали га. А Друг је узвраћао. Капом и шаком. Државном. Делио станове. Као привеске. Одобравао кредите. Као кокице. Издавао декрете о намештењу. Брзо. Попут бујица. Олако. Офрље. По ћеифу.

Онда је једног дана дошло ново време. Нешто као полувреме. За полупромене. И он с променио. За тили час постао је прелетач. Мало викао, мало псовао. Оне своје. Бивше. И поново се укабинетио. Зато га поново воле. Они око њега. Опет дели станове и друге ситнице. Само је сада Господин.

Господски се мења. Из дана у дан. Има нову жену. Нови аутомобил. Нови стан. И кућу приде. Ту је и нови кабинет. Као фудбалско игралиште.

Другови се, дакле, мењају. Али никад нагоре. Једном друг, увек друг. Чак и кад постане господин.

САВАМАЛА

Старе зграде тону у маглу као кекс у топло млеко. Као вране, наостреше своја крила и припреме се за починак.

Када сване, магла се подигне и претвори у сиве облаке. Испод њих неколико људи пређе улицу. Замирише хлеб, зазвечи трамвај. Папири зашушкају улицом. Мало тога буде, а и о оном што је било, слабо се говори. Много је људи који искашљавају из себе муљ равнице. Много је и оних који не могу да подигну ноге из блата. Деца се неко време одржавају на површини, али и она постану претешка и потону до гуше.

Бродови на реци не одлазе никуд.

ПОГЛЕД НА ЈЕДНУ ФАМИЛИЈУ

Имамо једног коме је дупе срасло са бициклом. Још као деца смо му се смејали. Имамо и једног који је неспретан и дебео, готово четвртаст, и стално му испадају ствари. Имамо једног који је својевремено згазио човека, једног коме су наместили да је примао мито, једног који се потукао са шефом и једног који је ходао по води.

Имамо једну која се свађа са кондуктерима, једну која у патикама иде на посао, једну која је оставила мужа да умре (оног који је згазио човека), једну која мисли да је Месић лепши од Коштунице и једну у иностранству са смешним акцентом и вишком килограма.

Имали смо и једног коме су гроб преровали багером.

И једну која на крају није знала ко је.

Имамо и нас, клинце и неке придружене чланове.

Вазда смо држали мачке око себе, где год да смо живели. Гробље тих животиња се протеже за нама као дугачка, кривудава линија. Ми је често не видимо, али ја мислим да је мачке добро познају.

ДВА ПОГЛЕДА НА БЕТОНСКЕ КОНСТРУКЦИЈЕ

Надвожњаци

Надвожњаци су пауци и ноћу се померају смишљајући подвале за сутрашње пешаке. Имају длакаве ноге и прљаве прсте око којих керови пишају. Обично се поставе преко широких улица, терајући возаче да гледају у њихове... знате већ шта. Провлаче се између зграда, носе најбезобразније тетоваже и чекају да наиђе поплава, па да се унапреде у мостове – шнале за водене плетенице.

Подвожњаци

Кад отворе уста – смрди, кад их затворе... то још нисам видео. Немају очи, немају зубе, али имају желудац и црева, јер ме прогутају, а онда посеру. То објашњава мирис...

Подвожњаци чекају свој улов ноћу, када смо пијани – али ми их зезнемо и запишамо им крајнике.

БРИГОЖДЕРЦИ

Коринтски краљ је догурао камен на брдо свог срама и камен се није скотрљао. С круном на глави, ено га на врху где ликује. Довршио је велико дело. Стварно смо сви колективно били оптерећени. *Ум кладе ваља а не снага*, тако му је речено, и уз мало подметнутог камења и билдовања ето нас на врху. Значи, немамо више проклетство на грбачи да никад ништа не изведемо до краја. Пријатно је то сазнање. И – то није све! Ено га и Тантал где бере воће и пије воду, надуо се, и Прокруст више не подсеца, његова постеља је без крви. Прометеј, ни сам још не дошав себи, даје интервју за неколицину новинара. Богови су разоткривени, њихове тајне стоје сад у излозима за сваког ко их треба. И Зевс уопште није врховни Бог, него једно ниже божанство, тако да више нема његових непочинстава. Ипак, прељубник је остао, али без све те силне помпе којом је волео да се размеће.

Чак је и Исус сишао са крста, и у пријатном је ћаскању са Маријом Магдаленом коју је оженио и због тога више нико није увређен.

Све су то урадили бригождерци, које смо моја другарица Б. и ја измислиле и послале на пут. Бригождерци једу бриге и све их је више и више, полако се множе и преплављују планету. Чисте сва срања на која наиђу. Они су у облику белих лопти, имају лепе сјајне очи и увек су спремни на шалу и смех. Кад се наједу као балони, уместо да пукну, издувају се и на тим својим ветровима одјезде на неко друго потребито место. Размилели су се по школама, аутобусима, улицама, кафићима, судовима, чак и затворима. Чак и по издавачким кућама.

То су једноставна и лепа створења.

Гордана Ђулибрк

СТВАРАЊЕ

Мисао ми се јави па утекне као преплашена птица. Ако је одмах не пренесем на папир, да ли ће поново долетети – не знам.

КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ

Дошли су признати и непризнати књижевници и они који то никада неће бити. Колико необичности на једном месту.

НАДА

У бироу за изгубљене ствари тражио сам своју наду, коју сам већ давно негде изгубио. Рекли су ми да има пуно изгубљених нада по које више нико не долази.

Помислих, када би сви дошли по своју наду, можда би тада и било неке наде. Касније сам и ту наду изгубио.

РАЗЛОГ

Све, кажу, има свој разлог. Због чега је и зашто. Због чега нешто постоји, због чега дише, креће се...

И камен има свој разлог што је баш ту где јесте. И птица, и коњи, и Земља која све то, не без разлога, окреће.

Само ја никако да нађем разлог због чега сам јутрос устао.

АУТОБУС

Уобичајена гужва, галама и метеж у једном од градских аутобуса. Крај је радног дана и сви су уморни, гладни и једва чекају да дођу на топлу супу и загрљај најдражих. Ко има ту срећу! Ми, остали, морамо наћи нешто лепо и у тој гужви.

1973

Голуб је кљуцао у бајат хљеб. Хајвана је појела мачка. Сласно без жвакања. Потом је мачку загањао кер. Црни са бордо огрлицом. А онда је кера ударио ауто. Црвени фићо. Тај исти аутомобил је затим ударио у бандеру. Стару и дрвену. Па је бандера пала на киоск. Такођер дрвен и стар. У киоску је радила трудница. Пети, шести мјесец трудноће. Беба у њој је требала бити мушко чељаде. Тешко око 1000 грама. Но, и да се родио, деветнаест година касније постао би жртва босанског рата. Бруталног и крвавог.

ТЕРАПЕУТ

Кад знаш гдје је Запад, Блиски Исток ти није нимало ближи. Чак шта више, твоја фотелја је удобнија од оне у возу за Коњиц. Помор рибе, осиромашени ураниј, штрајкови пензионера, обогаћени политичари и да белај буде већи, замало за све оптужише диносауруса из Зенице. Онај што му је пријева натјерао на асфалт умало постаде национални херој. Умало! Е, баш чудног света има— рече једном онај што му надимак осликава мушки сполни орган. Није Пимпек!

ДУНАВ

Волим плавокосе мушкарце. Немам ништа ни против тамнокосих, али ми они плави увек пре привуку пажњу. Дуго сам се питала одакле ми то, а онда сам пронашла своју стару фотографију из детињства.

Ето ме у једном парку, придржавам се за високу камену жардињеру из које висе црвене мушкатле. Иза мене се виде руже, фонтана са високим водоскоцима, зимзелено дрвеће и плаво небо, а на самој ивици фотографије, с прстићем у устима, стоји одговор на моје питање с почетка приче – мали плавокоси дечак.

ЈЕЗИКОВАЊЕ

Немојте да о мени судите, за то су одговорни неки други, ја само ослушкујем диктат. Узалудно ме проучавате, моји разлози су на другом месту. Распуштени од када су на мене утицали. И они сами су се променили и њих су други одредили.

Некако су ме обележили. Сковали план осећаја и мапу опажаја.

Сада их представљам заједно. Доминирају, преплићу се, поништавају – живе.

Њихов сам доказ. То је моја битност, за њих.

Држим се тема на које су ми указали. Скривам своју природу стварајући нову, опонашајућу већ.

Никакав савет не тражите од мене (чак и задовољство не пружам), ја вас упозоравам, без убеђивања.

Застарела чула касно се укључују. Мимоилазе ме пророчанства, не учествујем у догађању. Сама. Заборављена сазнања на празнину и престанак позивају.

Трајање је успорено, тренутак је свеобухватан.

Стране се укидају, спратови застаревају. (у стајању скамених се)

Да ли је Покретац отказао?

Изненада, непокретни покретац хита зарад интервенције на једном делу који се безобразно не уклапа у целину.

Прети: „Роб си и пре почетка робовања. За робовање погодан, помирен, ти си удружен – ти и твоја неизвесност заувек.”

На природу људску не могу да се навикнем. Од самог језика упутство тражим.

Центар за комуникацију упућује:

„Шаљите придеве, што више, они се троше свакодневно. Везујте за себе догађаје. Брините о изгледу. Онако како се чини – тако је! Док се тако чини – другачије не постоји.”

ВРЕМЕНСКЕ НЕПРИЛИКЕ

У ходању је откривао сопствену тежину.

Пуне неког сумњивог садржаја, мисли су му биле троме и изгубљене у појединачностима. Узалудно је тражио идеју која би их ујединила и осмислила, направила образац или пронашла сврху. Ућуткана усамљеност призивала је случајност да је покупи и да битност њеном постојању. Пропуштао је прилику за проналажење сопственог одређења у свету ствари и особа које су га окруживале. Без икакве намере, опирао се свакој врсти уклапања. Дубоко увучен у своју унутрашњост вапио је за избављењем. Унутрашњост је испуњена собом, и он је схватио да у њој нема шта да тражи. Њему је место у свету величина, опредељивања и оцењивања.

Пребивајући у спонтанитету мишљења, одвукао је тело до дрвене клупе која је лучила своје миришљаве сокове мешајући их са ситним капима, готово, не приметне кише.

Тешко је удисати овако конкретан ваздух. Ономоћали ходачи сели су на клупу.

Изнад града, смог се у чврстој форми, увијао као каква зверка.

ИСПОВЕСТ ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ ТЕШКО ДИСАО

Од тог тренутка све је постало једно. Другост је ишчезла као тешка мора.

Живи у сваком делу цело, готово равнодушно, без разлика и опредељивања.

Губе се првобитности, подразумевајући завршеци. Неискуствено као једино стање. Заборављене слике и укуси – упозорења за неспремне нема, они одлазе тужни.

Пролазност је једина релација, једносмерна, неотказива. Упућени незастајућу, у трајању се осврћу, од прекинућа зазиру. Непомерени, Великом Привиду покорни.

Дирају се ставовима, доказују истим. Сличне себи траже. Непомирљиви, од самих себе исткани, за друго не могу да знају.

У тамном се страху лепота јавља као израз доконог чула.

Промичуће слике из оквира вире да будне се главе припреме.

Одазивам се када позив препознам, радо.

Превладавање природног лица, у бивању сагорело, од незнања опустошено. Усвајање сопственог, као равноправан члан суверених, за стварање одговорних.

Без чезнућа за сталношћу, у оквиру неодредивих граница, дрхти тело освешћеног духа, плаши га се.

Отворен је зид! У прекорачењу једна нога стрепи да јој видик не помути ум, тешко стечен ум. Од недостатка наслућивања пати те му светлост приказује мрак. Уз навику брижну прогледао, нови зид себи поставио.

ПРИЧА

Ово је прича. Кратка прича. Прича о причи. Прича, која не личи ни на једну другу причу. Прича неиспричана, непрепричана, непричана.

Прича, која нема почетка нити краја. Прича без смисла, бер реда, без приче. Прича, коју не треба причати а ни записати.

Ово је прича о причи.

ГРОФИЦА

Сваки викенд Београд–Пула, Пула–Београд. Била је висока и прпошна. Радила је у једном уносном подuzeћу у бившој СФРЈ, а вољела је Умаг или Umago. И Трст. Био сам туристички водич. Сви смо је звали Грофица.

Данас, десетљеће и нешто послије, срили смо се у New York-у. Допутовао сам на обљетницу 11/9, да одам почаст својој тетки, поријеклом с Брача, која је радила у ресторану у једном од небодера World Trade Центра. Тек прије мјесец дана ДНК–методом потврђени су њени остаци.

– Синиша, па то си ти!? – рекла је на нашем језику.

– Грофице! – раширих руке у загрљај.

Опет онај полет хормона. Пожелих да је дрмнем ту, на Ground Zero гдје су многе наде пале, а тако и моја тета Марта.

– То је твоја кћи? – упитах је о дјевојчици што је стајала уз њу.

– Да. Истра, да те упознам с твојим ћалетом – обрати се дјетету.

– Ћалетом!? – изустих нијемо.

– Да, ћалетом или, ако ти је лакше, с оцем.

– Тата, гдје си био тако дуго?

СИНИША

Жељко, мој школски колега позвао ме једног викенда у посету. Радио је као преставник Yugotoursa у Умагу. Близу Трста. А Трст сам волела много, не због шопинга, већ због дворца Miramare и капучина у башти који гледа на вечну љубав Шарлоте и Максимилијана. На излету у Трст први пут сам срела Синишу. Од своје невелике плате на кредит закупила сам пет месеци викенд аранжмана до Пуле и назад, због њега.

Знала сам да је ожењен. Сваку суботу и недељу тих неколико година, док није пуко наш однос, наша земља, био је мој. Кад је рат почео, одселила сам се с двогодишњом девојчицом у Њу Јорк. Брзо сам нашла посао у ресторану у Ворлд Трејд Центру. Много ми је помогла једна жена пореклом са једног далматинског острва. Тог планетарног дана требала сам радити у јутарњој смени, но због Истре и њене температуре заменила сам смену са Мартом.

Срели смо се ове године на прву облетницу 11/9.

– Синиша? – упитала сам неверицом.

– Грофице!? – бацили смо се једно другом у загрљај на Граунду Зеро.

Са мном је била и Истра, моја девојчица зачета последног нашег викенда у Умагу, прије рата на оним просторима.

– Да те упознам са Истром, твојом кћери! – поносно сам му рекла.

– Тата, где си био тако дуго?

ИСТРА

Ја рођена у Београд, али живи у New York пуно годин само са моја мама. Ја сам 12 и идем у шест class. Мој daddy је негде у Хрватска. Данас ишла моја мама и ја на Ground Zero. Прије једно година Марта тамо умрати од авијони кад се пали на World Trade Centar. Марта мењала смена са моја мама because ја имала fever и она пала са авијони. Данас ми донела цвеће. Тамо био један човек који загрлила моја мама. Она рекла то мој daddy. И он мене загрлила и има брада која мене бола. Мене не лепо мој daddy. Ја хтела кућа. Моја мама рекла ми ишла у Mc Donalds. Ја воли Italien food. Тај човек остао на Graund Zero кад ми отишла.

МИЛКА

– Глупог ли пса! – то је говорила Милка, моја лијева сусједа. Пас је био огроман. Нека руска овчарска пасмина. У Русији је све велико. Ваљда и овце. Пас није био склон грмљавини и кад би загрмило, имао је потребу увући се испод клупе која је била премалена да прими његово големо тијело. Сваки пута би је срушио и сусједа би повикала из кухиње, понекад чак и из стражњег дијела куће. Толико гласно да смо сви ми ближи чули:

– Глупог ли пса!

– А да купите већу клупу? – једном сам је упитала и сасвим захладила с њом односе. Кад је пас угинуо због старости, одмакнули су Милка и њен муж клупу и закопали га. Поравнали су земљу и вратили клупу на мјесто. Осјетила сам грижњу савјести што Милку познајем тек површно.

НИЈЕ МАТКО, ЈУРА ЈЕ

– Гријешио сам! – Јура је покушао подићи руку према велечасном, али све је остало на незамјетном трзају. Обитељ се скупила у кухињи. Мирисала је кава и ванили кифлице.

– Гријешио сам пуно и није ми жао. Само... – ту се мало загрцне. Сухо грло ствара невидљиве ножеве. Прогута тешком муком слину. – Крао сам!

– Оппростит' ће Бог! – лик покрај њега чинио је одрјешујуће покрете рукама. Јура то није примјећивао.

– Крао сам сваке недјеље. Црквени тисак сам украо. Убацивао бих увијек премало, а узимао превише.

– Јеси барем читао? – прене се велечасни.

– Мало. Прелистао.

– И онда бацио?

– Да.

– Оппростит' ће Бог.

Јура хтједе још нешто рећи, али вода којом би припремио грло стајаше предалеко.

Велечасни доврши обред и прикључи се онима у кухињи. Попије домаћу ораховицу. Пије је сваке године једном. Пред Нову кад долази посветити кућу. Ове године изнимно други пута. Поздравља се и излази. Већ у дворишту мобителом зове свог капелана и јавља му најозбиљнијим гласом:

– Није Матко, Јура је.

АУТОРИ

Агановић Нермин (1979), студент Филозофског факултета у Сарајеву; сарађивао са пар листова за културу; живи у Сарајеву.

Ајдуковић Данијела (1975), апсолвент Више туристичке школе у Београду; пише афоризме и приче.

Александар Новаковић (1975), пише афоризме, песме, драме и кратке приче; сарађивао је с многим часописима; објавио је књигу афоризама „Пиј, Сократе, држава части” (1998); живи у Београду.

Анђелић Тамара (1977), студент; живи у Београду.

Асановић Маја (1983), живи у Београду.

Бабић Биљана (1971), магистрирала на Филолошком факултету у Београду; ради као асистент на Филозофском факултету у Бањалуци.

Баздуљ-Хубијар Нура (1951), лекар; објавила је 16 књига (једна збирка песама, једна драма, једна збирка прича и 13 романа); превођена на више европских језика; награђивана; заступљена у антологијама, читанкама и обавезној школској лектири; живи у Травнику.

Бакић Илија (1960), опробан у свим важећим жанровима и поджанровима; живи у Вршцу.

Бјелчић Ратко (1967), књиге прича: „Приче о дјечјој љубави из школских клупа (1993), „Приче о одрастању” (2001), „Љубавне приче” (2002), електронска збирка прича „Тајне женских гаћица” (састављена од прича емитованих на Трећем програму Хрватског радија); аутор је више радио-игара, играказа, играказних прича, фото-стрип сценарија; у Драмском програму Хрватског радија емитовано је пет његових радио-игара; члан је Хрватског центра Интернационалног театарског института и огранка драмских писаца и сценариста Хрватског друштва драмских умјетника; живи у Загребу.

Богдановић Ивана, живи у Београду.

Богојевић Дејан (1971), наставник; пише поезију, прозу, хаику, драму, есеј, књижевну и ликовну критику; објавивао у бројним листовима у земљи и иностранству; заступљен је у преко 50 заједничких књига, зборника и антологија; објавио је 16 ауторских књига (поезија, кратка проза, хаику, приповетке); приредио је шест књига и Антологију хаику поезије „Изнад празнине” (2002); добитник је бројних домаћих и међународних награда за поезију, прозу, кратку причу и хаику; живи у Ваљеву.

Богуновић Горан (1972), дипломирао на Електротехничком и Економском факултету у Загребу; пише приче и песме; објављивао у часописима и листовима, те на Трећем програму Хрватског радија; објавио књигу песама „Овдје”, у склопу прве награде на конкурс „Здравко Пуцак” за младе песнике; живи у Загребу.

Богуновић Маја Д. (1983), студент је Факултета политичких наука; живи у Земуну.

Бодружић Бојан (1980), дипломирао је филмску режију; пише сценарија и кратке приче; живи у Ванкуверу.

Букарић Енсар (1968), дипломирани инжењер машинства; сарађује с мостарским часописом „Мост”; живи у Горњем Вакуфу.

Буљан Алојз (1961), професор у средњој школи; објављене књиге: „Анариме”, „Пером сна”, „Од Загреба за Београд”, „Шљивин цвијет”; сарађивао с више књижевних часописа; живи у Новској.

Вереб Карло (1945), машински инжењер; пише афоризме, хумореске и приче; сарађивао с бројним часописима и листовима; живи у Смедереву.

Видаковић Слађана (1972), збирка песама „Вечни ток” и роман „Боја истине”; главни и одговорни уредник часописа „Инфо-Фокус”; живи у Београду.

Влаховић Владислав (1963), војни пилот; пише афоризме, приче и песме; заступљен је у више од двадесет зборника, лексикона и антологија; добитник је више домаћих и међународних награда; превођен је на неколико језика; објавио је следеће књиге: „Скитница у ружичњаку” (1994), „Ноћ дугих језика” (1996), „Увјерење о држављанству” (1998), „Непознати извршилац” (1998), „(П)омамљени” (2002); живи у Подгорици.

Вујић Живко (1947), у књижевном животу присутан од 1965. године; објављује у разним листовима и часописима; за поезију, прозу и сатиру више пута награђиван; објављене књиге: „Опомена за сутра” (1995), „Сонети опомена” (1996), „Тихе опомене” (1997), „Жубор измаглице” (2000), „Мјесечев гост” (2001), „Праменови дуге” (2001); завршио Факултет организационих наука у Београду; живи у Бањалуци.

Вукићевић Дејан (1965), завршио општу књижевност са теоријом књижевности; књиге прича: „Корота” (1998), „Алеја бизарних кипова” (2002); живи у Београду.

Вучковић Радослав, живи у Сврљигу.

Гавриловић Драгана (1971), новинар; пише књижевну и позоришну критику; заступљена у више зборника кратких прича; живи у Београду.

Газивода Звонка (1970), пише прозу и поезију; у јануару 2003. године излази њена збирка поезије „Риба Шљокичaste Крљушти”; сарађује с књижевним часописима; живи у Београду.

Гашић Слободан (1961), објавио књигу „Буђење”, ускоро му излази књига „Ускоро сам био цвет”; живи у Земуну.

Гашпар Драгица (1932), дипломирани правник, објављене књиге: „Ћутање није спокој”, „Очева кућа”, „Август у глогу”; члан је УКС; живи у Београду.

Гемовић Бранислава (1982), студент биологије; живи у Земуну.

Давидовић Драгана (1956), професор математике; пише кратке приче; живи у Београду.

Денчић Весна (1963), дипломирани политиколог; пише афоризме, кратке приче, песме, приказе и др.; главни уредник сатиричника „Етна”; књиге

афоризама: „У друштву се не шапуће” (1987), „Свет не може пропасти без нас” (1996), „Пут до пакла” (2001).

Додеровић Зоран (1960), пише кратке приче, афоризме и хаику; објављивао у многим часописима и листовима; уредник часописа „Хаику момент” и „Хаику момент инфо”; објавио књигу „Заструпљена река” (2000); живи у Новом Саду.

Докна Горан (1970), пише афоризме и кратке приче; живи у Београду.

Дулаш Б. Салих (1948), лекар, оторино-ларинголог; пише приче и драмске текстове; сарађује са књижевним часописима; пред изласком му је књига прича; више пута награђиван за приповетке; живи у Травнику.

Ђорђевић Марко М. (1978), студент књижевности на Филолошком факултету у Београду; пише поезију и прозу.

Ђурица Марина (1983), студент; пише афоризме, песме и кратке приче; живи у Ковачици.

Ердељанин Анђелко (1941), песник, сатиричар и афористичар; сарађивао је с бројним часописима, дневним листовима, радијским и телевизијским емисијама; написао је на десетине радио-комедија, скечева и других прилога за емитовање на радију и телевизији; добитник је великог броја награда; објављене књиге: „Памет против ума” (1970), „Полутешке белешке” (1976), „Заврзламе” (1977), „Лаке песме” (1979), „За интимну негу” (1985), „Свет је мали” (1985), „Мој пријатељ Кузман Накрајкућин” (1988), „Нешто слатко” (1994), „Српски афоризми” (1997) итд.; избор његових афоризама објављен је 1983. на италијанском; живи у Новом Саду.

Жигић Драган, живи у Железнику.

Здравковић Александра (1976), професор српског језика и књижевности и новинар; пише кратке приче; живи у Београду.

Илић Зоран (1955), програмер; објављује прозу у више књижевних часописа; књига прича „Једноставна и друге приче” (1997); уредник је за прозу у „Књижевној речи”; живи у Београду.

Илић Микица (1972), дипломирани правник и студент Богословског факултета СПЦ; објављује у књижевној периодици; заступљен у зборницима и антологијама; добитник три награде за приче и приповетке; живи у Босуту.

Јовановић Александра (1984), пише песме и приче; живи у Београду.

Јовановић Зоран (1959), ватрогасац; пише приче; објављује у периодици; заступљен у антологијама; награђиван; живи у Земуну.

Јовановић Катарина С. (1982), студент психологије; живи у Земуну.

Јовановић Светлана (1979), козметичар; пише приче; живи у Београду.

Јовић Раде (1937), објавио двадесетак књига песама, бајки и романа: „Лесковачка мајсторска писма”, „Ђораво злато”, „Наша чаршија”, „Чаршишки муабети”, „Небески морнари”, „Мапе”, „Сезона клања”, „Срећно царство” итд.; живи у Лесковцу.

Калезић Милорад (1936), учитељ, књижевник и сликар; Објављене књиге: „Жиг миља (1972, песме), „Наследне очи и птица” (1976, песме), „Царске

кише (1982, бајке), „Немушти трг” (1994, песме), „Далеко је Фуџијама” (1998, хаику), „Стварање Ене” (1998, сонетни венац), „Шаргита на Петибору” (1999, песме за децу), „Пјесме завичајке” (2002, песме за децу); превођен на енглески и руски; заступљен у више антологија и зборника; живи у Радмилову код Београда.

Кљајић Горан, пише приче и афоризме; главни је уредник сатиричника „Носорог”; живи у Бањалуци.

Комлушки Дивна (1974), објављује приче и чланке у зборницима, фанзинима и часописима; живи у Београду.

Костић Мирослав Коле (1955), објавио: „Изабране песме” (1993), песме „Ватриште” (1996), сонети „Вргнуће” (1998), приповетке „Белег” (2001), афоризми „Циркус” (2001); више пута награђиван; живи у Београду.

Котур Биљана, живи у Београду.

Кусовац Владимир, хирург; у периодици објављује афоризме, приче и песме; живи у Београду.

Лазић Слободан М., социолог културе; књиге поетских записа: „Предање о великом прљавом граду” (1995, 1998), „Гонија смисла” (2000) и „Талисман” (2001), књига фантастичних прича „Житије јеромонаха Захара” (2000); живи у Београду.

Љубисављевић Јасмина (1974), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче; живи у Београду.

Љубичић Чедомир (1969), објавио збирке поезије „Бензинска Драперија” (1994) и „Идеолог Светлости” (1997), роман „Пошаст у гостинској соби” (2002); живи у Београду.

Маринко Миљана (1974), пише афоризме, песме и приче; живи у Београду.

Маринковић Божидар - Бошко (1943), службеник у суду; у периодици објављује афоризме, приче и сатиричне песме; сарађивао са радио-емисијама „Караван” и „Туп-туп”; живи у Београду.

Марковић Јасмина (1973), 2001. године, на конкурс Фонда „Дејан Манчић” из Ниша, победила је њена књига поезије „Приче из шареног воза”. Ове године је доживела друго издање; живи у Великом Црљену.

Матић Љиљана, технолог и архитекта; пише поезију и прозу; сарађује са бројним књижевним часописима; објављене књиге: „Црна лала у манастиру” (поезија), „У Ивањском венчићу слика твоја” (поезија), „На степенику живота” (роман), „Кад цветају магнолије” (роман), „Круна, боје, покрети и звуци” (драме); пише сценарија за игране и документарне филмове; живи у Београду.

Милинковић Александар (1984), матурант у Београду.

Милић Зоран (1973), студент; пише афоризме и кратке приче; живи у Београду.

Миловановић Биљана (1972), дипломирала је на Филолошком факултету у Београду (група за српску књижевност и језик са општом

књижевношћу), а сада студира грчки језик и књижевност; објављивала је песме и књижевне приказе у књижевној периодици; живи у Пожаревцу.

Милошевић Томислав (1939), члан Удружења књижевника Војводине и Удружења књижевника Србије; објавио осам књига песама; објављивао много и у периодици; повремено пише прозу, бави се и књижевном критиком; живи у Београду.

Милутиновић Јулијана (1970), професор српског језика и књижевности; пише афоризме и кратке приче; живи у Смедеревској Паланци.

Митровић Јасмина (1963), пише кратке приче и песме; објављивала у више часописа и листова; више пута награђивана; живи у Београду и Власотинцу.

Михајловић Душан Адски (1953), пише прозу, поезију, хаику и књижевне приказе; награђиван више од 60 пута; објавио збирку песама „Несаницом до истине”, збирку прича „Калигула на кестеновом листу” и збирку хаику песама „Крчаг за росу”; објављује у бројним листовима и часописима; живи у Нишу.

Наиби Јелена (1968), студирала српски језик и књижевност на Филолошком факултету у Београду; приче објављивала у зборницима и периодици; живи у Гоандзоу (Кина).

Небригић Бранко (1970), живи у Београду.

Несторовић Нинус (1965), новинар и цариник; објављује афоризме и кратке приче у бројним часописима и листовима; књиге афоризама „Изгужване мисли” (1997) и „Сизифе, Србине!” (1999); живи у Новом Саду.

Нешић Вера, живи у Београду.

Николић Невена (1982), студент Правног факултета у Београду; живи у Врању и Београду.

Николић-Балтезаревећ Славка, објавила је седам књига поезије и прозе; заступљена је у неколико антологија; награђивана за поезију и прозу; објављивала у многим часописима; живи у Београду.

Нинковић Јован (1939), дипломирани правник; збирке песама: „Жилаве песме” (2000) и „Буђење” (2002); живи у Београду.

Новаковић Катарина (1979), студент Факултета ветеринарске медицине; члан Организације за поштовање и бригу о животињама „Орка”; у сатиричницима „Етна” и „Носорог” објављује афоризме; заступљена у неколико зборника афоризама; живи у Београду.

Остојић Мирјана (1977), инжењер организације и менаџмента; редовно објављује у часопису „Албум” из Сарајева; живи у Приједору.

Павловић Владимир (1967), завршио српску књижевност и језик са светском књижевношћу; ради као професор српског језика и књижевности и хонорарни новинар; објављује карикатуре у „Етни” и „Носорогу”.

Павловић Ранко (1943), Објавио је шест збирки песама, седам збирки приповедака, три романа, једанаест збирки прича за децу, двадесетак радио-

драма и седам драмских текстова за децје сцене; заступљен је у антологијама, читанкама и лектири; превођен; награђиван; живи у Бањалуци.

Павловић Тања, преводилац за руски језик, постдипломске студије завршила у Москви, бави се етнолингвистиком, објавила више научних радова у нашим и страним лингвистичким часописима; пише поезију и кратке приче.

Пантелић Немања (1985), ученик; живи у Београду.

Папеш Раша (1947), дипломирао је на Стоматолошком факултету у Београду; пише кратке приче и афоризме; заступљен је у више домаћих и страних антологија сатире; објавио је књигу афоризама „Маске ликују”; Живи у Крагујевцу.

Париповић Душко (1981), студент технологије; пише приче; живи у Београду.

Петровић Александар (1973), доктор стоматологије; живи у Београду.

Петровић Мирко Б. (1970), објавио збирку песама „Град Ипсилон” (1995); члан је уметничке радионице духа „Покус”; живи у Београду.

Петровић Тамара (1984), ученик; живи у Београду.

Печеновић Дејан (1971), живи у Београду.

Пешић Марко (1984), матурант; пише афоризме и кратке приче; живи у Београду.

Пешић Светлана (1953), студирала теорију књижевности и општу књижевност на Филолошком факултету у Београду; објављивала поезију и прозу у бројним часописима и листовима; више пута награђивана за приче и песме; живи у Власотинцу.

Поповић Драган (1958), заступљен у шест антологија кратких прича; живи у Београду.

Поповић Невенка Д. (1946), збирке песама: „Фебруарско сунце” (1975) и „Облак у пуплину од сенке” (1995); награђивана за песме и приче; објављује у бројним часописима; живи у Власотинцу.

Радовановић Васа (1961), објавио књиге песама: „Блесав град” (1988), „Боемска прича” (1993) и „Боја, мирис, звук” (1999); живи на релацији Бели Поток – Земун.

Радовановић Воја (1963), пише драме и приповетке; објављује у периодици; живи у Белом Потоку.

Радовић Перица С. (1977), студент српског језика и књижевности на београдском Филолошком факултету; пише поезију и прозу; објављивао у више књижевних часописа.

Ракић Настасја (1983), студент српског језика и књижевности; пише песме и приче; живи у Београду.

Раонић Зоран (1956), пише поезију и прозу; објавио је шест збирки поезије: „Вилино коло”, „Четири мијене”, „Диоба ватре”, „Други круг ватре”, „Мјесец у крилу” и „Иза бране”; заступљен је у бројним зборницима и антологијама, нашим и страним; сарадник је многих листова и часописа; хаику

поезија му је преведена на десетак језика; добитник је више награда и признања; живи у Пљевљима.

Ристић Драган Ј. (1948), професор немачког језика и књижевности; превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче”; пише кратке приче и хаику; од 1966. године је главни уредник „Хаику новина” из Ниша; награђиван; књиге хаику песама: „Из дневника једног хаићина” (1995), „Бубице у глави” (2001), „Пчела у целофану” (2001), „Цврчак у акцији” (2002); живи у Нишу.

Ристић Слађана (1958), у периодици објављује приче, песме и приче за децу; њене две бајке су адаптиране и играње; сарадник неколико дечјих часописа; збирке поезије: „Свемиловита Вода” (1997) и „Препознавање музе” (2002); припрема књигу кратких прича.

Симић Владимир (1975), апсолвент на групи за српски језик и књижевност Филолошког факултета у Београду; живи у Обреновцу.

Сокић Владан (1963), дипломирани правник; пише афоризме, кратке приче и песме; књиге афоризама: „Шлаг на тортуру”, „Киселе кише” и „Колац дело краси”, књига песама „Ресторан Медеја”; живи у Ужицу.

Спасојевић Зоран (1949), пише поезију, кратку причу, драму и сценарио; објављивао у бројним часописима; књига прича „Одело за одлазак” (1997), књиге поезије „Дар празнине” (1986) и „Глад” (1998); аутор је неколико ТВ и радио драма, комедија и сценарија хумористичке ТВ серије „За сада без доброг наслова” (2000); заступљен у шеснаест антологија кратких прича; добитник бројних награда; бави се компјутерском графиком; живи у Крагујевцу.

Средановић Мирослав (1936), дипломирани правник; пише афоризме, песме и кратке приче; књиге афоризама „Сто и ниједан афоризам” (2000) и „Није смешно” (2001); живи у Београду.

Срећковић Ивана (1971), службеник; афоризме и кратке приче објављује у бројним часописима и листовима, као и у емисији „Облак у бермудама”; заступљена у антологијама и зборницима афоризам и кратких прича; награђивана за афоризме; живи у Београду.

Станковић Живота (1952), музичар; објавио више стотина афоризама и неколико есеја; живи у Нишу.

Станковић Светлана (1977), администратор; пише кратке приче; живи у Београду.

Стевановић Биљана, професор књижевности; живи у Смедеревској Паланци.

Стефановић Мирослав (1948), пише поезију, прозу и афоризме; живи у Рипњу.

Танасковић Данијела (1970), завршила електротехнички факултет; пише приче и драме; објављивала у периодици и зборницима; заступљена у антологији фантастичне приче; живи у Београду.

Тилгер Радослав (1947), пише афоризме, песме и прозу; сарађује с бројним часописима и листовима; објављене књиге: „Тисин цвет”, „Дунавска лежа” и „Скандалија”; живи у Београду.

Тобић Иван (1976), води програм на ромском језику на локалним радио-станицама; живи у Малом Криваку.

Тодоров Милан (1951), пише сатиричну прозу, поезију и афоризме; објавио је књигу прича „Ухом за крухом”, збирку песама „Боца под притиском”, књиге афоризама „Црвени и плави” и „Сиротињска забава”; превођен је на немачки, енглески и пољски језик; заступљен је у више антологија афоризама; живи у Новом Саду.

Тончић Вучета (1949), песник, приповедач и сатиричар; сарађивао је с бројним часописима и дневним листовима; објављене књиге: „Кућа греха” и „Срце у Рипави”; живи у Панчеву.

Тофчевић Дејан (1971), контролор летења; пише афоризме и кратке приче; књига афоризама „Црно на бело” (2002); живи у Подгорици.

Тричковић Биљана (1954), пише поезију и прозу; збирке песама: „Адађо” (1995), „Бициклиста ружиног крста” (1998), заједничка збирка песама „Трећа смена” (1979); члан је УКС; награђивана; живи у Пироту.

Тумарић Мића М. (1949), новинар и књижевник; објавио је 14 књига у 20 издања; превођен на енглески, руски, мађарски, русински, словачки, македонски, словеначки, румунски...; добитник више награда; заступљен у неколико антологија као прозни писац и песник; члан је Друштва књижевника Војводине и Удружења новинара; живи у Новом Саду.

Тушевљаковић Дарко (1978), студент Филолошког факултета у Београду; пише кратке приче; живи у Београду.

Ћук Љиљана (1970), професор српског језика и књижевности; пише приповетке и фантастичне приче; живи у Новом Саду.

Ћулибрк Гордана (1952), за приповетку „Вучица” добила је Другу награду Сцене Црњански 1999; поезију објављивала у периодици, а роман у наставцима у књижевном часопису „Покус”; живи на релацији Бели Поток – Земун.

Хонић Сенад (1962), завршио Економски факултет у Бањалуци; играо кошарку за бањалучки „Борац” и „Кертхер” из Гетеборга; објавио више од хиљаду афоризама; добитник неколико награда за афоризам и карикатуру; живи у Малмеу.

Хусић Ајдин (1979), студент; објављује у књижевним часописима; живи у Сарајеву.

Цветићанин Смиљка, преводилац за кинески језик; пише афоризме и кратке приче; живи у Београду.

Чонградин Снежана (1978), апсолвент филозофије на Филозофском факултету у Београду.

Шаранчић Миломир (1955), пише песме, приче и афоризме; објављене књиге: „Јагоде са јабукових грана” (1995), „Ехо шутње” (1995) и „РобоВласници УМА” (1998); живи у Београду.

Шесто Иван (1962), дипломирао је филозофију и индологију на Филозофском факултету у Загребу, те новинарство на ФПН; пише приче;

објављује популарне књиге под псеудонимом; сарађује у властитим часописима; живи у Загребу.

Шесто Силвија (1962), дипломирала је филозофију и компаративну књижевност, уписала је постдипломске студије из подручја драматургије; сарађивала с бројним часописима и листовима; објавила је 23 књиге (драме, романи, проза, поезија); изведено је пет њених позоришних драма, десет радио-драма, Хрватска телевизија драматизовала је три њене приче; један је од оснивача часописа „Плима”, у првих десет бројева уређује прозу, а од 11. броја је главни уредник; 2002. године награђена је за роман „Дебела”; од 1998. је члан Управног одбора Удружења драмских писаца и сценариста, а од 2002. године је члан његовог Ужег радног тијела; члан је Друштва драмских умјетника Хрватске и Интернационалног театарског института; живи у Загребу.